Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная Партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

ГОД ВЫДАННЯ XXIV

№ 82 (6964)

НЯДЗЕЛЯ

6

КРАСАВІКА

1941 г.

ЦАНА 15 КАП.

Сёння ў нумары:

Заключэнне Дагавора аб дружбе і ненападзе паміж Совецкім Саюзам і Югаславіяй.

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР аб узнагароджанні работнікаў прамысловага будаўніцтва ў БССР.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ:

С. Конанаў. — Комуністы клапоцяцца аб працвітанні свайго калгаса.

Падрыхтоўка да справаздач і выбараў парторганаў.

АРТЫКУЛЫ:

П. Чэрэмных.—Першы том IV выдання твораў В. І. Леніна.

М. Семяненя. — Далзім краіне каучук.

Т. Зомаў. — Тайны звалкі.

Б. Смольскі. — Творчая перамога.

В. Шахрай. — Арыгінальна прачытаны твор.

І. Балоцін. — Удалая пастаноўка.

М. Шнейдэрман. — Мая трактоўка оперы.

А. Арсенка. — Радасны вынік.

Т. Кундо. — Незабыўнае ўражанне.

Л. Аляксеева. — Рэзультат вялікай працы.

Маленькі фельетон. — **С. Куняўскі.** — Антысантрэст.

ЗА РУБЯЖОМ:

Вайна ў Еўропе і Афрыцы (дзённік ваенных дзеянняў).

Амерыканская нота Італіі.

Гутарка Мацуока з Гітлерам.

Аб'яўленне Белграда, Загрэба і Любляны адкрытымі гарадамі.

Пад знакам большэвіцкага выканання рашэнняў XVIII партканферэнцыі

У адпаведнасці з рашэннем ЦК ВКП(б) ва ўсёй КП(б)Б праз некалькі дзён пачнуцца справаздачы і выбары партыйных органаў у пярвічных партыйных арганізацыях.

Выбары будуць праводзіцца пад знакам праверкі таго, як пярвічныя партыйныя арганізацыі змагаюцца за рэалізацыю гістарычных рашэнняў XVIII Усесаюзнай канферэнцыі ВКП(б). Гэтым вызначэцца іх выключнае значэнне ў жыцці партыі Леніна—Сталіна, у жыцці кожнай партыйнай арганізацыі.

XVIII партыйная канферэнцыя ўскрыла недахопы ў рабоце партыйных арганізацый па кіраўніцтву прамысловасцю і транспартам і ўказала шляхі знішчэння гэтых недахопаў, даўшы ясную і канкрэтную праграму дзеяння. Канферэнцыя абмеркавала і адобрыла план развіцця народнай гаспадаркі на 1941 год. За большэвіцкае выкананне задач, пастаўленых партыйнай канферэнцыяй, з вялікім натхненнем змагаюцца ўсе партыйныя і непартыйныя большэвікі. Гэта ўжо сказалася ў тых поспехах, якія дасягнуты многімі прадпрыемствамі, цэлымі галінамі прамысловасці ў першым квартале гэтага года.

Партыя Леніна — Сталіна карыстаецца бязмежным аўтарытэтам і любоўю працоўных мас. Лепшыя людзі, да канца адданыя справе комунізма, імкнуцца звязаць свой лёс з перадавым атрадам рабочага класа, якім з'яўляецца партыя большэвікоў.

Сувязі партыі з масамі яшчэ больш умацаваліся, расшырыліся яе рады. За год з 1 сакавіка 1940 года па 1 сакавіка 1941 г. — у КП(б)Б прынята 7438 новых кандыдатаў партыі. За гэты-ж час колькасць членаў КП(б)Б павялічылася на 8878 чалавек. За год створана новых 1510 пярвічных партыйных арганізацый.

За прайшоўшы пасля мінулых выбараў час пярвічныя партыйныя арганізацыі палепшылі сваю работу, умацавалі свае сувязі з масамі, павысілі авангардную ролю комуністаў. Многае дасягнута ў справе павышэння ўзроўню партыйна-палітычнай работы. Асаблівую ўвагу партыйныя арганізацыі звярталі на аўладанне членамі і кандыдатамі партыі тэорыяй марксізма-ленінізма, і ў гэтай галіне ёсць бясспрэчныя поспехі. Партыйныя арганізацыі правялі вялікую работу па ажыццяўленню указаў Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня і 10 ліпеня 1940 г.

Узброіўшыся рашэннямі XVIII партыйнай канферэнцыі, многія пярвічныя партыйныя арганізацыі сталі глыбей улязаць у справы сваіх прадпрыемстваў, калгасаў, МТС. Партарганізацыя Гомсельмаша, напрыклад, дапамагла гаспадарчаму кіраўніцтву правесці рад мерапрыемстваў, якія забяспечылі больш раўнамерную работу прадпрыемства. Там пачалі наводзіць парадак і чыстату ў цэхах, вялася работа па ўзнаўленню культуры вытворчасці. Зразумела, гэта толькі першыя крокі. І на Гомсельмашы ёсць яшчэ многа буйных недахопаў.

Нямала ёсць у нас, аднак, і такіх пярвічных партыйных арганізацый, якія не зрабілі яшчэ нават і першых крокаў для перабудовы сваёй работы, якія топчацца на адным месцы, не праяўляюць належнай ініцыятывы.

Варта параўнаць работу двух партыйных арганізацый на Беларускай чыгунцы — станцыі Магілеў-І і станцыі Гомель. Партарганізацыя станцыі Магілеў-І (сакратар партбюро тав. Сямёнаў) энергічна ўзялася за наладжванне раўнамернай работы. Па яе ініцыятыве ўнядрён цвёрды графік пагрузачна-разгрузачных работ, ліквідуюцца прычыны прастояў. Кожны комуніст ведае сваю задачу і змагаецца за ўзорнае яе выкананне. Станцыя заняла першае месца на чыгунцы. Зусім інакш на станцыі Гомель. Партбюро (сакратар тав. Веташкін) па сутнасці заняло пазіцыю неўмяшання ў справы станцыі, яно мрыцца з штурмаўшчынай і аўраламі. Нядзіўна таму, што станцыя не спраўляецца са сваімі задачамі, сістэматычна не выконвае планаў і заданых вымяральнікаў.

Задача партыйных арганізацый заключаецца ў тым, каб хутчэй ліквідаваць недахопы, адзначаныя ў дакладзе тав. Маленкова на XVIII партканферэнцыі.

XVIII партыйная канферэнцыя паставіла вялікія і складаныя задачы. Поўнае выкананне плана развіцця народнай гаспадаркі 1941 года з'явіцца буйнейшым укладам у ажыццяўленне гістарычнай задачы, пастаўленай таварышам Сталіным, — дагнаць і перагнаць таксама ў эканамічных адносінах галоўныя капіталістычныя краіны. Значыць, трэба не спачываць на лаўрах, не заспакайвацца, а трымаць партыйныя арганізацыі ў пастаянным напружанні, глыбока ўлязаць у справы прадпрыемстваў, калгасаў, вывучаць эканоміку, дабіцца ўзорнага ўтрымання і поўнага скарыстання багатай тэхнікі, умацоўваць працоўную дысцыпліну, павышаць культуру вытворчасці.

У справаздачы партыйнай арганізацыі неабходна глыбока прааналізіраваць работу прадпрыемства. Не проста канстатаваць факты, а аналізіраваць, паказваючы, што ўжо зроблена гаспадарчым кіраўніцтвам і партыйнай арганізацыяй і што яшчэ не зроблена, чаму затрымлівалася ліквідацыя тых ці іншых недахопаў і хто ў гэтым вінават, як абстаіць справа з кантролем выканання партыйных рашэнняў. Асаблівая ўвага павінна быць звернута на тое, як партыйныя арганізацыі кантралююць выкананне заданняў наркаматаў.

Справаздачныя партыйныя сходы павінны прайсці на аснове большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі, на іх «...трэба поўным голасам гаварыць аб людзях, не здольных або не жалаючых па-сапраўднаму, па-большэвіцку упорна і настойліва змагацца за выкананне заданняў партыі і ўрада. Трэба выкрываць бяздзейнікаў, балбатуноў і невукаў, якія тармозяць наш рух уперад» («Правда»).

Таварыш Сталін вучыць нас, што самі гаспадарчыя поспехі, іх трываласць залежаць ад поспехаў партыйна-палітычнай работы. Таму ўвага комуністаў на справаздачных сходах несумненна будзе прыкавана да ўсяго комплекса партыйнай работы ў сваёй арганізацыі. Яны будуць дабівацца большай арганізаванасці ў рабоце партбюро, партыйных схоладаў, павышэння дысцыплінаванасці і адказнасці кожнага комуніста за даручаную справу, узняцця авангардной ролі кожнага большэвіка ў вытворчай дзейнасці.

Комуністы правяраюць стан партыйнай прапаганды і агітацыі, як забяспечана справа большэвіцкага выхавання маладых кандыдатаў партыі.

Адказныя і складаныя задачы стаяць перад комуністамі калгаснага сяла. Справаздачы і выбары калгасных партыйных арганізацый будуць праходзіць у абстаноўцы выключнага ўздыму, выкліканага гістарычнымі пастановамі партыі і ўрада па Беларускай ССР: аб дадатковай аплаце працы калгаснікаў за павышэнне ўраджайнасці і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі і аб асушэнні балот і скарыстанні асушаных зямель для расшырэння пасеўных плошчаў і сенажацей.

Мы знаходзімся напярэдадні масавай веснавой сяўбы. Справаздачы і выбары партыйных органаў у партыйных арганізацыях калгасаў, сельсоветаў, МТС павінны прайсці пад знакам мабілізацыі калгасных мас на выкананне гістарычных рашэнняў партыі і ўрада па Беларускай ССР, на заваяванне высокага сталінскага ўраджаю.

Буйным недахопам многіх калгасных партыйных арганізацый з'яўляецца тое, што яны яшчэ не навучыліся глыбока ўлязаць у гаспадарчыя справы калгаса, не займаюцца як належыць пытаннем развіцця ўсіх відаў арцельнай гаспадаркі. Прамы абавязак райкомаў партыі ў рэзультаце справаздач і выбараў — дабіцца далейшага ўмацавання партарганізацый калгаснага сяла.

Райкомы, гаркомы, абкомы партыі абавязаны дапамагчы пярвічным партыйным арганізацыям старанна падрыхтавацца і правесці справаздачы і выбары арганізавана, у поўнай адпаведнасці з інструкцыяй ЦК ВКП(б) «Аб правядзенні выбараў кіруючых партыйных органаў». Нельга абмежавацца складаннем графікаў партыйных сходаў. Кіруючыя партыйныя органы павінны будаваць сваё кіраўніцтва выбарамі на аснове ўстанаўлення штодзённай жывой сувязі з пярвічнымі партыйнымі арганізацыямі.

Партыя заўсёды надавала рашаючае значэнне кадрам, якія павінны на практыцы забяспечыць большэвіцкае правядзенне партыйнай лініі, безумоўнае выкананне партыйных і дзяржаўных задач. Няма сумнення, што комуністы выберуць у кіруючыя партыйныя органы, паставяць на чале партыйных арганізацый ініцыятыўных, здольных, сапраўды большэвіцкіх кіраўнікоў.

Падрыхтоўка да святкавання 1 мая

ВІЦЕБСК, 5 красавіка. **(Па тэлефону).** Бюро гаркома партыі вынесла рашэнне аб мерапрыемствах па падрыхтоўцы і правядзенню святкавання 1 мая.

На ўсіх прадпрыемствах, ва ўстановах і навучальных установах праводзяцца гутаркі аб рашэннях XVIII Усесаюзнай канферэнцыі ВКП(б), VIII сесіі Вярхоўнага Совета СССР і XI пленума ВЦСПС.

На прадпрыемствах, у чырвоных куткох, клубах арганізуюцца фотавітрыны стаханаўцаў. У Доме партыйнай асветы, гістарычным музеі, у тэатры і кіно горада будуць арганізаваны выстаўкі, аллюстроўваючыя ласягненні сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

У дні свята на прадпрыемствах, ва ўстановах і навучальных установах будуць праведзены ўрачыстыя вечары, балы моладзі. У школах, Доме піянераў і дзіцячых садах будуць праведзены ранішнікі. 30 красавіка адбудзецца ўрачысты сход актыва партыйных, комсамольскіх, профсаюзных і грамадскіх арганізацый горада разам з прадстаўнікамі воінскіх часцей.

ДЗЕВЯТЫ ТУР МАТЧ-ТУРНІРА

Учора іграўся дзевяты тур матч-турніра шасці. Гэты тур аказаўся няўдачным для новага лідэра турніра Балеслаўскага. Ён выбраў супроць Смыслова нявыгадны варыянт французскай партыі. Смыслоў не даў магчымасці ўскладніць партыю і дакладнай ігрой дабіўся перамогі на 33 ходу. Гэта першае паражэнне Балеслаўскага.

Іспанская партыя Керэс — Ліліенталь адкладзена на 49 ходу з лішняй пешкай у Керэса. Але рознаколерныя слоны прадвырашаюць нічыю. Партыя Бандарэўскі—Батвінік не іграліся з-за раптоўнай хваробы Батвінніка.

УКАЗ

Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР

Аб узнагароджанні работнікаў прамысловага будаўніцтва ў БССР

За паспяховае выкананне вытворчых заданняў і праяўленыя пры гэтым узоры сацыялістычнай працы ўзнагародзіць наступных работнікаў прамысловага будаўніцтва ў БССР:

ПАЧОТНАЙ ГРАМАТАЙ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

1. **Барыськова** Ільго Паўлавіча — каменшчыка.
2. **Бурмістрава** Васілія Лук'янавіча — брыгадзіра брыгады цесляроў.
3. **Вашмана** Карла Францавіча — брыгадзіра брыгады цесляроў.
4. **Варабей** Еўгенія Іосіфавіча — тэхніка-канструктара праектыроўшчыка.
5. **Губара** Фёдара Гаўрылавіча — брыгадзіра брыгады цесляроў.
6. **Гурэвіча** Мордуха Канстанцінавіча— прараба.
7. **Емельянава** Ігнація Раманавіча— бетоншчыка.
8. **Кажамякіна** Іосіфа Емельянавіча— брыгадзіра брыгады каменшчыкаў.
9. **Казінец** Васілія Іосіфавіча — галоўнага канструктара па праектаванню.
10. **Казлова** Васілія Васільевіча — брыгадзіра будаўнічай брыгады.
11. **Коласава** Якава Фёдаравіча — старшага рабочага-штукатура.
12. **Калугіна** Аляксандра Якаўлевіча— прараба.
13. **Лайкава** Кірыла Савельевіча — цесляра.
14. **Парфянкова** Сцяпана Фёдаравіча — інжынера, кіраўніка работ па будаўніцтву.
15. **Пенчука** Івана Данілавіча —брыгадзіра брыгады цесляроў.
16. **Пратасава** Якава Аляксеевіча — каменшчыка.
17. **Русага** Давіда Іванавіча—інжынера-мантажніка.
18. **Рыбнікава** Венідзікта Іванавіча — прараба.
19. **Сафонава** Васілія Іванавіча — цесляра.
20. **Цярэнцьева** Міхаіла Сцяпанавіча — брыгадзіра брыгады цесляроў.
21. **Цімошкіна** Фёдара Дзямідавіча — падсобнага рабочага.
22. **Хацько** Іларыёна Савельевіча — брыгадзіра брыгады каменшчыкаў.
23. **Чваркова** Міхаіла Іванавіча — землякопа.
24. **Шыдлоўскага** Нікалая Васільевіча— інжынера-будаўніка, начальніка прамысловай пляцоўкі.
25. **Эйсмонта** Владзіміра Міхайлавіча— брыгадзіра брыгады цесляроў.

ГРАМАТАЙ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

1. **Азарушкіна** Грыгорыя Патапавіча— брыгадзіра брыгады каменшчыкаў.
2. **Бабічава** Пятра Сцяпанавіча — дзесятніка.
3. **Баранава** Сяргея Цярэнцьевіча — слесара-брыгадзіра.
4. **Бандарцова** Івана Андрэевіча — брыгадзіра брыгады каменшчыкаў.
5. **Внукава** Аляксея Захаравіча — газарэзчыка.
6. **Валчок** Сцяпана Нікіфаравіча.
7. **Вараб'ёва** Андрэя Іванавіча — манцёра-брыгадзіра.
8. **Гарадзецкага** Владзіміра Фелікса-віча — шофера.
9. **Дворак** Адама Грыгор'евіча — шофера.
10. **Дзеўбунова** Якава Пракоф'евіча — шофера.
11. **Дубровенка** Ольгу Іосіфаўну — падсобную работніцу.
12. **Емельянава** Андрэя Парфенавіча — брыгадзіра брыгады цесляроў.
13. **Казакова** Сяргея Еўдакімавіча — тэхніка.
14. **Курэлонак** Івана Якаўлевіча — бетоншчыка.
15. **Куравец** Івана Нікалаевіча —падсобнага рабочага.
16. **Кучынскага** Фёдара Нікалаевіча — брыгадзіра брыгады падсобных рабочых.
17. **Левіта** Арона Мееравіча — інжынера-канструктара.
18. **Пажытак** Івана Сцяпанавіча — брыгадзіра брыгады цесляроў.
19. **Палятаева** Аляксандра Фёдаравіча — інжынера-канструктара.
20. **Прышчэп** Грыгорыя Макаравіча— манцёра.
21. **Пратасава** Рамана Аляксеевіча — каменшчыка.
22. **Пушкіна** Фёдара Іванавіча—электразваршчыка.
23. **Савелькова** Барыса Мітрафанавіча — цесляра.
24. **Сазонава** Нікалая Емельянавіча — каменшчыка.
25. **Сідарэнка** Нікалая Міхайлавіча — брыгадзіра брыгады цесляроў.
26. **Салаўёва** Фёдара Кірылавіча — брыгадзіра брыгады каменшчыкаў.
27. **Спірыдовіча** Пятра Мартынавіча — прараба.
28. **Тенова** Эрнста Рыхардавіча — інжынера.
29. **Транчак** Еву Ефрэмаўну—брыгадзіра падсобнай жаночай брыгады.
30. **Фрэдкіна** Абрама Раманавіча — інжынера Белдзяржпраекта.
31. **Чарняўскага** Аляксандра Дзянісавіча — цесляра.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР Н. НАТАЛЕВІЧ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР Л. ПАПКОЎ.

5 красавіка 1941 г.
г. Мінск.

IV сесія Вярхоўнага Совета РСФСР 1-га склікання

4 красавіка адбылося пятае пасяджэнне IV сесіі Вярхоўнага Совета РСФСР. За сталом старшыні — Старшыня Вярхоўнага Совета РСФСР дэпутат А. А. **Жданаў** і намеснікі Старшыні дэпутаты А. Х. **Тынчэраў** і П. С. **Макарава.** У ложах—члены Прэзідыума Вярхоўнага Совета і народныя камісары. Старшынствуе дэпутат Тынчэраў. Прадаўжаецца абмеркаванне даклада народнага камісара фінансаў РСФСР тав. А. А. Пасконава аб дзяржаўным бюджэце РСФСР на 1941 год.

Дэпутаты з велізарным задавальненнем адзначаюць, што кожная лічба бюджэта выражае бурны рост народнай гаспадаркі рэспублікі, развіццё сацыялістычнай культуры, уздым матэрыяльнага добрабыту працоўных.

Пасля выступлення Старшыні Соўнаркома РСФСР дэпутата І. С. **Хахлова** спрэчкі па дакладу аб дзяржаўным бюджэце РСФСР заканчваюцца.

5 красавіка з заключным словам аб дзяржаўным бюджэце РСФСР на 1941 год выступіў народны камісар фінансаў РСФСР тав. А. А. **Пасконаў** і садакладчык бюджэтнай камісіі Вярхоўнага Совета РСФСР дэпутат І. А. **Власаў.** Затым Вярхоўны Совет аднагалосна зацвердзіў дзяржаўны бюджэт РСФСР на 1941 год і прыняў «Закон аб дзяржаўным бюджэце Расійскай Совецкай Федэратыўнай Сацыялістычнай Рэспублікі на 1941 год». Таксама зацверджаны Указы Прэзідыума Вярхоўнага Совета РСФСР, прынятыя паміж трэцяй і чацвертай сесіямі.

5 красавіка сесія закончыла сваю работу.

ЗАКЛЮЧЭННЕ ДАГАВОРА АБ ДРУЖБЕ І НЕНАПАДЗЕ ПАМІЖ СОВЕЦКІМ САЮЗАМ І ЮГАСЛАВІЯЙ

У рэзультаце перагавораў, якія адбываліся на працягу апошніх дзён у Маскве, 5 красавіка падпісан Дагавор аб дружбе і ненападзе паміж Совецкім Саюзам і Югаславіяй.

Ніжэй прыводзіцца тэкст дагавора.

ДАГАВОР

аб дружбе і ненападзе паміж Саюзам Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і Каралеўствам Югаславіі

Прэзідыум Вярхоўнага Совета Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і Яго Вялікасць Кароль Югаславіі, рухаемыя існуючай паміж абодвума краінамі дружбай і пераконаныя ў тым, што іх агульнымі інтарэсамі з'яўляецца захаванне міру, рашылі заключыць дагавор аб дружбе і ненападзе і для гэтай мэты назначылі сваімі ўпаўнаважанымі —

Прэзідыум Вярхоўнага Совета Саюза ССР —

Вячэслава Міхайлавіча Молатава, Старшыню Совета Народных Камісараў і Народнага Камісара Замежных спраў Саюза ССР;

Яго Вялікасць Кароль Югаславіі —

Мілана Гаўрыловіча, Надзвычайнага Пасланніка і Паўнамоцнага Міністра Югаславіі,

Божына Сіміча і

Драгуціна Савіча, палкоўніка,

гэтыя ўпаўнаважаныя, пасля абмену сваімі паўнамоцтвамі знойдзенымі ў патрэбнай форме і належным парадку, згадзіліся аб ніжэйнаступным:

АРТЫКУЛ 1.

Абедзьве дагаварваючыяся стараны ўзаемна абавязуюцца устрымлівацца ад усякага нападу ў адносінах адна да другой і паважаць незалежнасць, суверэнныя правы і тэрытарыяльную цэласнасць СССР і Югаславіі.

АРТЫКУЛ 2.

У выпадку, калі адна з дагаварваючыхся старон падвергнецца нападу з боку трэцяй дзяржавы, другая дагаварваючаяся старана абавязуецца захоўваць палітыку дружаственых адносін да яе.

АРТЫКУЛ 3.

Гэты Дагавор заключаецца тэрмінам на 5 год.

Калі адна з дагаварваючыхся старон не прызнае неабходным дэнансіраваць гэты дагавор за год да сканчэння ўстаноўленага тэрміну, гэты Дагавор аўтаматычна прадоўжыць сваё дзеянне на наступныя 5 год.

АРТЫКУЛ 4.

Гэты дагавор уступае ў сілу з моманту яго падпісання. Дагавор падлягае ратыфікацыі ў магчыма кароткі тэрмін. Абмен ратыфікацыйнымі граматамі павінен адбыцца ў Белградзе.

АРТЫКУЛ 5.

Дагавор складзен у двух арыгіналах на рускай і серба-харвацкай мовах, пры чым абодвы тэксты маюць аднолькавую моц.

Масква, 5 красавіка 1941 года.

По ўпаўнамоцтву Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
В. МОЛАТАЎ.

По ўпаўнамоцтву Яго Вялікасці Караля Югаславіі
М. ГАЎРЫЛОВІЧ
БОЖЫН СІМІЧ
Д. САВІЧ.

Навуковая канферэнцыя па размяшчэнню прадукцыйных сіл БССР

Учора ў Мінску адкрылася скліканая Інстытутам эканомікі Акадэміі навук БССР канферэнцыя па пытаннях размяшчэння прадукцыйных сіл і комплекснага развіцця народнай гаспадаркі БССР. У прэзідыуме канферэнцыі: віцэ-прэзідэнты Акадэміі навук БССР С. М. Ліпатаў і В. А. Леонаў, старшыня Дзяржплана БССР І. Л. Чорны, дырэктар Інстытута эканомікі Акадэміі навук БССР акадэмік В. Н. Лубяка, акадэмік В. С. Немчынаў, нам. старшыні Дзяржплана БССР тав. Сутробаў, нам. дырэктара Інстытута эканомікі тав. Малінін, тт. Чарняўскі, Абугаў і іншыя.

Канферэнцыю адкрыў кароткім уступным словам віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР акадэмік С. М. Ліпатаў. Ён гаварыў аб задачах, якія стаяць перад вучонымі БССР па распрацоўцы пытанняў размяшчэння прадукцыйных сіл краіны.

— Гэта канферэнцыя, — сказаў тав. Ліпатаў, — набывае асабліва актуальнае значэнне ў сувязі з распрацоўкай 15-гадовага плана развіцця народнай гаспадаркі СССР.

З дакладам на тэму «Размяшчэнне прадукцыйных сіл у соцыялістычным грамадстве» выступіў акадэмік В. С. Немчынаў. Дакладчык указаў на выключную ролю правільнага размяшчэння прадукцыйных сіл у справе ўмацавання эканамічнай незалежнасці і абаронная магутнасці краіны.

Тав. Немчынаў спыніўся на велізарнай ролі ў нашай рэспубліцы торфу, на ролі мясцовых будаўнічых матэрыялаў. Ён звярнуў асаблівую ўвагу на пытанні асушэння балот Беларусі, якія з'явяцца велізарнай базай для расшырэння пасеваў не толькі зернавых, але і тэхнічных культур.

Дырэктар Інстытута эканомікі Акадэміі навук БССР акадэмік В. Н. Лубяка выступіў з дакладам «Праблема комплекснага развіцця народнай гаспадаркі БССР».

— БССР, — сказаў дакладчык, — належыць да ліку асноўных эканамічных раёнаў Совецкага Саюза. Развіццё народнай гаспадаркі нашай рэспублікі характарызуецца няўхільным ростам яе. За гады сталінскіх пяцігодак буйная прамысловасць БССР узрасла ў параўнанні з 1928 — 1929 гг. у дзевяць з лішнім разоў. У рэзультаце ажыццяўлення ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі БССР ператварылася ў перадавую індустрыяльную рэспубліку.

Тав. Лубяка гаворыць аб перспектывах далейшага развіцця народнай гаспадаркі Совецкай Беларусі.

Сёння канферэнцыя прадаўжае сваю работу.

Засеяны першыя гектары аўса

БРАГІН. **(Па тэлефону).** 5 красавіка рад калгасаў раёна выйшлі на палявыя работы. Калгаснікі сельгасарцелі імені Молатава Выграна-Слабодскага сельсовета засеялі ўчора першыя 5 гектараў аўса. Звеннявы калгаса Іван Крывулька ўзараў за дзень 0,70 гектара пры норме 0,50 гектара.

Палявыя работы пачаліся і ў калгасах «Цэлуйкі» і «Чырвоны спяг».

Ц. КРЫВЕНЧУК,
сакратар Брагінскага РК КП(б)Б.

ТЭЛЕГРАМЫ

ЗАЯВА РУЗВЕЛЬТА

ВАШЫНГТОН, 4 красавіка (ТАСС). Рузвельт у гутарцы з прадстаўнікамі друку заявіў, што ён за апошні тыдзень выдзеліў па 500 млн. долараў ваенных матэрыялаў, якія ёсць у наяўнасці, для адпраўкі за граніцу на аснове закона аб перадачы ў пазыку або ў арэнду зброі. На гэтым тыдні асігнавана яшчэ 500 млн. долараў на аснове гэтага закона для пабудовы 212 грузавых параходаў і звыш 50 стапелей на суднабудаўнічых верфях. Разглядаецца пытанне аб асігнаванні яшчэ ад 1,5 да 2 млрд. долараў на закупку дадатковай колькасці ваенных матэрыялаў і сельскагаспадарчых прадуктаў на аснове закона аб перадачы ў пазыку або ў арэнду зброі.

ПРЫБЫЦЦЁ АНГЛІЙСКІХ ГЕНЕРАЛАЎ У АНКАРУ

ЛОНДАН, 5 красавіка. (ТАСС). Як паведамляе карэспандэнт агенцтва Рэйтэр з Анкары, учора туды прыбылі генерал-маёр Крэй, які камандаваў англійскімі механізаванымі злучэннямі ў час іх наступлення ў Лівіі, а таксама генерал Полок. У Анкары знаходзяцца таксама прадстаўнікі камандавання англійскіх сіл на Бліжнім Усходзе генерал-лейтэнант Маршал-Карнуол, віцэ-маршал авіяцыі Элмхерст і асабовы старшыня галоўнакамандуючага англійскім міжземнаморскім флотам адмірал Келі.

Заява англійскага міністра эканамічнай вайны Дальтона аб англійскай блакадзе неакупіраванай Францыі

ЛОНДАН, 5 красавіка. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае заяву англійскага міністра эканамічнай вайны Дальтона па поваду англійскай блакады неакупіраванай Францыі. Дальтон сцвярджаў, што ўрад Вішы імпартыруе з калоній тавары, большая частка якіх затым накіроўваецца ў Германію і Італію, пасылае тавары непасрэдна ў італьянскія порты на французскіх гандлёвых суднах і дазваляе французскім суднам падтрымліваць сувязь з акупіраванай зонай Францыі. Далей Дальтон указаў, што па маючыхся ў яго вестках прамысловыя прадпрыемствы неакупіраванай Францыі працуюць на Германію. На неакупіраванай тэрыторыі Паўночнай Афрыкі ёсць германскія войскі. Англія таму, заявіў Дальтон, палічыла патрэбным скарыстаць свае правы ваючай стараны супроць Францыі. Нават калі-б Францыя была ў сілах эфектыўна забяспечыць сваю незалежнасць, прадаўжаў Дальтон, то Англія не адмовілася-б ад свайго права кантролю над французскімі суднамі ў мэтах барацьбы з кантрабандай і непрыяцельскім экспартам. Яна-б скарыстала гэта права, як яна скарыстоўвае яго ў адносінах шведскіх, іспанскіх, партугальскіх, японскіх суднаў і суднаў іншых нейтральных краін.

Дзяржаўны пераварот у Іраку

ЛОНДАН, 4 красавіка. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што ў Іраку адбыўся дзяржаўны пераварот. Становішча ў краіне астаецца яшчэ няясным, вядома толькі, што на чале новага ўрада стаіць Рашыд Алі Гайлані, які захапіў уладу ў Багдадзе. Наколькі вядома ў Лондане, адстаўка ранейшага прэм'ер-міністра генерала Таха Аль-Хашытбне была прынята рэгентам і апошні нікому не даручаў фарміраванне новага кабінета.

Захват дзяржаўных устаноў у Багдадзе адбыўся ў той час, калі парламент быў распушчан, а рэгент выехаў з сталіцы. Адносіны правінцыі да перавароту таксама яшчэ няясны. Англійскі ўрад у сучасны момант разглядае пытанне аб адносінах да новага ўрада Ірака.

АГЕНЦТВА РЭЙТЭР АБ ПЕРАКІДЦЫ ГЕРМАНСКІХ ВОЙСК У ЛІВІЮ

ЛОНДАН, 5 красавіка. (ТАСС). Марскі аглядальнік агенцтва Рэйтэр піша, што не ўсе германскія войскі і боепрыпасы, якія накіроўваліся ў Лівію праз Трыполі, з поспехам дасягнулі свайго назначэння. Паводле заявы англійскага марскога міністэрства, з 1 студзеня бягучага года англійскія падводныя лодкі затапілі ў Міжземным моры судны праціўніка агульным танажам у 109 тысяч рэгістравых брута-тон. Большая частка гэтых суднаў, відаць, накіроўвалася ў Трыполі. У гэтыя лічбы не ўваходзяць судны, якія маглі быць затоплены англійскімі самалётамі.

ПРЫЁМ РУЗВЕЛЬТАМ ВЕНГЕРСКАГА І ЮГАСЛАЎСКАГА ПАСЛАННІКАЎ

ВАШЫНГТОН, 5 красавіка. (ТАСС). Рузвельт прыняў новага венгерскага пасланніка дэ Гіка і югаслаўскага пасланніка Фоціча.

АРЫШТ ІТАЛЬЯНСКАГА КОНСУЛА Ў ЗОНЕ ПАНАМСКАГА КАНАЛА

НЬЮ-ЙОРК, 4 красавіка. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Юнайтэд Прэс, амерыканскія ўлады арыштавалі ў Крыстобале (зона Панамскага канала) італьянскага консула Бруні, трох супрацоўнікаў італьянскай суднаходнай кампаніі і трох афіцэраў італьянскага парахода «Контэ Біянкамано» ў сувязі з актамі сабатажа на параходзе.

Партыйнае жыццё

Комуністы клапоцяцца аб працвітанні свайго калгаса

У капцылярыі калгаса сабралося восем чалавек: два брыгадзіры, два звенняявыя, загатчык жывёлагадоўчых ферм, старшыня, рахункавод і вартаўнік калгаса. Усе яны комуністы, усе—перадавыя людзі калгаса «Новы свет».

Яны сабраліся на партыйны сход, прысвечаны пастанове Соўнаркома СССР і ЦК ВКП(б) аб дадатковай аплаце працы калгаснікаў за павышэнне ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі па Беларускай ССР.

Слова атрымаў старшыня калгаса, ёнжа і сакратар партарганізацыі Філіп Максімавіч Шубянок.

— Першая наша задача цяпер—добра зразумець самім пастанову партыі і ўрада і правільна раз'ясніць яе кожнаму калгаснику і калгасніцы, — сказаў прамоўца. — Пастанова зыходзіць з інтарэсаў перадавых калгаснікаў. Яна ліквідуе несправядлівасць у аплаце працы. Гэта можна праілюстраваць на фактах з нашага калгаса. У мінулым годзе сярэдні ўраджай зернавых па калгасу склаў 14,4 цэнтнера пры планавай ураджайнасці 13 цэнтнераў. Другая-ж брыгада, якой кіруе тав. Мароз, дабілася сярэдняй ураджайнасці зернавых 16,6 цэнтнера. Калі-б даная пастанова дзейнічала ў мінулым годзе, то на прадні ўсіх членаў другой брыгады мы размеркавалі-б дадаткова 281 цэнтнер зарна.

Дэтальна разабраўшыся ў сутнасці новай пастановы і новых задачах, якія вынікаюць з яе, комуністы абмеркавалі затым вытворчы план калгаса на 1941 год. Намячаючы план пасеву зернавых і тэхнічных культур і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі, члены і кандыдаты партыі ўсебакова абдумвалі, сур'ёзна і прынцыпова абмяркоўвалі, што можна атрымаць з кожнага гектара зямлі, як падняць прадуктыўнасць жывёлагадоўлі.

Канкрэтна падыходзілі комуністы да абмеркавання вытворчага плана гэтага года. Ён ва многім адрозніваецца ад плана калгаса ў мінулыя годы. Тады калгаснікі запяраджалі вытворчы план і хутка забывалі аб ім; у яго заглядвалі галоўным чынам толькі ўчотныя работнікі калгаса. План-жа бягучага года—канкрэтная праграма дзеяння кожнага калгасніка; кантрольную лічбу па ўраджайнасці той ці іншай культуры або па прадуктыўнасці жывёлагадоўлі павінен помніць кожны.

На другі дзень пасля партыйнага схода адбыўся сход усіх калгаснікаў. Комуністы пункт за пунктам чыталі і раз'яснялі знамянальную пастанову партыі і ўрада. Калгасны сход зацвердзіў вытворчы план арцелі на 1941 год.

Палітагітатары кожны дзень раз'яснюць калгаснікам новы парадак аплаты працы і знаёмяць іх з кантрольнымі лічбамі ўраджайнасці і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі.

***

Калгас «Новы свет»—адзін з старэйшых у нашай рэспубліцы. Ён быў арганізаван у 1921 годзе на базе былога панскага маёнтка. У спадчыну ад былога гаспадара 113 батракам яго, якія арганізавалі арцель, асталіся толькі некалькі будынкаў.

20 год існуе сельгасарцель. Яна няспынна расла, умацоўвалася. Цяпер гэты калгас—адзін з лепшых у Брагінскім раёне. У гэтым бясспрэчная заслуга калгаснай партарганізацыі. Ва ўсім жыцці, ва ўсіх поспехах гаспадаркі адчуваецца ўплыў комуністаў, іх накіроўваючая рука.

Годы два назад у калгасе вельмі адставала жывёлагадоўля. Комуністы сур'ёзна заняліся прычынамі адставання. Загадчыкам фермы яны рэкамендавалі комуніста Нікалая Шкурко. Пры дапамозе партарганізацыі тав. Шкурко дабіўся ўмацавання жывёлагадоўчай брыгады лепшымі кадрамі, арганізаваў зоатэхнічную вучобу, завёў строгі ўлік расходавання кармоў, устанавіў цвёрды рэжым догляду за маладняком.

Фермы калгаса пачалі расці, пашыраюцца. У 1940 годзе калгас упершыню меў планавую колькасць пагалоўя буйнай рагатай жывёлы. Перавыкананы план па авечках, свіннях. Фермы поўнасцю ўкамплектаваны матачным пагалоўем. Ужо атрыман вялікі прыплод маладняка, які добра даглядаецца.

І ўсё-ж комуністы не былі задаволены станам жывёлагадоўлі ў калгасе. Удой на адну фуражную карову ў мінулым годзе склаў 1000 літраў, а ён можа быць у два разы большы. Далейшаму развіццю жывёлагадоўлі перашкаджала адсутнасць дастатковай колькасці пасбішчаў і сенажацей.

Па ініцыятыве партарганізацыі пачалося наступленне на балота. Усе калгаснікі арганізавана выходзілі на дрыгвістае, зарослае кушнямі і асакой «чортава балота». Людзі самааддана змагаліся з багнай. Комуністы і комсамольцы паказалі асабісты прыклад у гэтай важнай гаспадарчай справе. Да канца мінулага лета калгас адваяваў у балот 56 гектараў лугу.

Натхнёныя пастановай Соўнаркома СССР і ЦК ВКП(б) аб асушэнні балот у Беларускай ССР, калгаснікі рашылі ў бягучым годзе асушыць яшчэ большую плошчу.

Калгас «Новы свет» мае зернавы напрамак. У гэтым годзе калгаснікі рашылі дабіцца ўраджаю жыта і пшаніцы па 16 цэнтнераў, ячменю па 18 цэнтнераў, аўса па 13 цэнтнераў з кожнага гектара. За высокі ўраджай гэтага года калгаснікі змагаліся на працягу ўсёй зімы. Партарганізацыя на кожным сходзе абмяркоўвае пытанні, звязаныя з падрыхтоўкай калгаса, яго асобных брыгад, звенняў да вясны. У выніку калгас добра падрыхтаваўся да сяўбы, ён можа хоць сёння выехаць у поле.

С. КОНАНАЎ.

Калгас «Новы свет»,
Брагінскага раёна, Палескай абласці.

ДАДЗІМ КРАІНЕ КАУЧУК

Каштоўную культуру кок-сагыз мы пачалі вырошчваць чатыры гады таму назад. У 1937 годзе ў нас быў засеян 1 гектар. Пераканаўшыся на вопыце ў даходнасці гэтай культуры, мы штогод пашыраем пасевы яе. Летась пад кок-сагызам у нас было занята 10 гектараў. Праўда, пахваліцца нам няма чым, ураджай мы атрымалі невялікі—у сярэднім 13,5 цэнтнера карэння з гектара.

Комсамольска-маладзёжнае звяно Марыі Семянені ў нашай брыгадзе заваявала першынства. З свайго ўчастка ў 1 гектар яно летась сабрала ўраджай насення 49 кілограмаў і карэння 66,48 цэнтнера. Поспех забяспечыла добрая апрацоўка глебы і догляд пасеваў. Маладыя каучукаводы за лета правялі пяць прапалак кок-сагыза, тры разы рыхлілі міжраддзі. А калі насталі гарачыя дні і расліны пачалі вянуць, 5 калгасніц-комсамолак выкапалі на сваім участку маленькія сажалкі і палівалі кок-сагыз вадой. Гэта мерапрыемства значна павысіла рост раслін.

Рашэнне партыі і ўрада аб мерапрыемствах па распырэнню пасеваў і павышэнню ўраджайнасці кок-сатыза натхніла нашых калгаснікаў на новыя поспехі ў развіцці каучукаводства. У гэтым годзе мы пасеем кок-сатыз на плошчы ў 12 гектараў. За кожным звяном, — а ў нас іх 6,—замацавалі ўчасткі. Па прыкладу мінулых год сеяць будзем на тарфянішчы. Гэта лепшая глеба для кок-сагыза.

Комсамольская арганізацыя калгаса, сакратаром якой Павел Гарэлька, многа дапамагае нашай брыгадзе. Абмеркаваўшы вынікі работы комсамольска-маладзёжнага звяна, комсамольская арганізацыя рашыла, па прыкладу мінулага года, сёлета стварыць тры комсамольска-маладзёжныя звяны па кок-сагызу. Звяннявымі вылучылі лепшых комсамолак—Сашу Курда, Марыю Семяненю і Анюту Лагун.

Звенні, спаборнічаючы паміж сабой, узялі на сябе канкрэтныя абавязацельствы. Звяно Сашы Курда, напрыклад, абавязалася атрымаць сёлета 100 кілограмаў насення і 70 цэнтнераў карэння з гектара. Каб стрымаць сваё слова, калтаснікі па-дзелавому падрыхтаваліся да сяўбы кок-сатыза. Насенне на ўсю плошчу мы маем. Усё яно ачышчана і праверана на ўсхожасць. Завезена мінеральнае ўгнаенне. Сеяць кок-сагыз будзем ранняй вясной. Пад яго пасеў рашылі ўнесці 3 цэнтнеры калійнай солі і па 5 цэнтнераў суперфасфата і калчаданнага агарка. На працягу вегетацыйнага перыяда правядзем 4 разы праполку і 2 падкормкі.

Каучукаводы нашай сельгасарцелі выклікалі на сацыялістычнае спаборніцтва калгас імені Леніна.

М. СЕМЯНЕНЯ,
брыгадзір па кок-сагызу калгаса «Зара комуны», Любаньскага раёна.

НА РАСЧЫСТКУ ВЫШЛІ ЖАНОЧЫЯ ЗВЕННІ

Калгаснікі Мехаўскага раёна абавязаліся асушыць у 1941 годзе не менш 1500 гектараў балот і забалочаных зямель і асвоіць не менш 1000 гектараў. Звыш 500 гектараў асушаных раней балот ужо ў гэтым годзе будуць засеяны зернавымі, тэхнічнымі і кармавымі культурамі.

У калгасах пачалася падрыхтоўка да налыходзячых меліяратыўных работ. Члены сельскагаспадарчай арцелі імені Кірава, Руднянскага сельсовета, на агульным сходзе пастанавілі даведзены ім план асушкі балот перавыканаць у тры разы.

Буйнейшы калгас імені Молатава, Зайкаўскага сельсовета, у гэтым годзе закончыць асушку балотнага масіва на плошчы 500 гектараў. Члены сельгасарцелі «Свабода», Межанскага сельсовета, абавязаліся перавыканаць даведзены ім план асушкі балот на 30 гектараў. Калгаснікі Газьбінскага сельсовета пастанавілі асушыць 220 гектараў балот замест 60 гектараў па раней даведзенаму плану. 64 гектары асушаных тарфянікаў будуць раскарчаваны.

У першую чаргу будзе закончана асушка і асваенне Зайкаўскага балотнага масіва на плошчы 400 гектараў і балота «Дзедавічы», Руднянскага сельсовета, на плошчы 150 гектараў.

Вялікая работа будзе праведзена па паляпшэнню сенажацей і выпасаў шляхам расчысткі кустоў, эрэзкі куп'я, унясення мінеральных угнаенняў і падсеву траў. Усяго па раёну павінна быць палепшана 9533 гектары сенажацей.

Калгаснікі ўлічваюць вялікае значэнне гэтых работ і ўжо зараз прыступілі да выканання сваіх абавязацельстваў. Члены сельгасарцелі «Перамога», Зайкаўскага сельсовета, распачалі раскарчоўку і перабленне кустоў. На сёння расчышчана 25 гектараў балот.

Арганізавана вышлі на перабленне кустоў калгасніцы сельгасарцелей імені Сталіна, «Барацьбіт» і «Будаўнік». Тры жаночыя звяны ў колькасці 75 чалавек расчысцілі за два дні 50 гектараў балот калгаса імені Сталіна, Руднянскага сельсовета.

Натхнёныя гістарычным рашэннем партыі і совецкага ўрада, калгаснікі Мехаўскага раёна з чэсцю выканаюць свае задачы па асушцы балот і ператварэнню іх ва ўраджайныя палі і сенажаці.

К. БАЙДАЧЭНКА.

На мінскай абутковай фабрыцы імені Кагановіча шырока разгарнулася перадмайскае сацыялістычнае спаборніцтва. На здымку (справа): стаханаўка закройнага цэха Н. Дзёмінава, якая, уключыўшыся ў перадмайскае спаборніцтва, выконвае нормы на 130—140 проц.
Фото Б. Дынкіна.

Ужыванне торфу ў вагранках

Адным з разнастайных шляхоў скарыстання торфу для патрэб прамысловасці з'яўляецца ўжыванне яго ў ліцейных цэхах для выплаўкі чыгуна. Да гэтага часу для гэтых мэт скарыстоўваўся толькі мінеральны кокс, які прывозіўся з іншых рэспублік.

Работамі Інстытута сталі (Масква) даказана, што торф можа служыць добрым палівам для вагранак. Пры гэтым чыгун атрымліваецца аднолькавай тэмпературы з выплаўленым на мінеральным коксе, але ўладае павышанымі механічнымі ўласцівасцямі; апрача таго, ён бядней серай і вуглярод, структура яго складаецца амаль з аднаго перліта.

Для плаўкі чыгуна ў вагранках можна ўжыць як верхавы, так і нізінны кавалкавы торф з вільготнасцю не больш 35 проц., зольнасцю да 10—12 проц. і ступенню разлажэння ад 35 проц. і вышэй.

Пры каксаванні торфу ў вагранцы выдзяляецца вельмі многа цепліні. Быстрае каксаванне добра ўплывае на якасць кокса; ён атрымліваецца шчыльным і моцным.

Плаўка чыгуна ў вагранцы на торфе вядзецца наступным чынам. Халастая калоша, а затым тры-чатыры рабочыя калошы вагранкі загружаны мінеральным коксам або антрацытам. Пасля гэтага да рабочай калошы можна дабаўляць торф, пачынаючы з 20 проц. і канчаючы 80 проц. да яе вагі. Колькасць даданых флюсаў скарачаецца да 50 і больш процантаў, бо тарфяны попел мае у дастатковай колькасці вапны, і вязкія шлакі мінеральнага паліва разжыжаюцца. Рабочае даўленне дуцця ў вагранцы пры рабоце на торфе з антрацытам павінна быць 500—600 мм. вадзянога слупа і з мінеральным коксам—250—350 мм. Антрацыт пры плаўцы растрэскваецца, таму трэба трымаць павышанае даўленне, каб прадуць вагранку.

Плаўка чыгуна на сумесі з торфам мае некаторыя перавагі. Колькасць серы ў адлітым чыгуне значна зменшаецца, вуглярод больш роўнамерна размяркоўваецца па ўсёй яго масе. Апошняе пацвярджаецца аналізамі ліцця. Тэмпература расплаўленага чыгуна астаецца аднолькавай пры ўсіх відах загружаемага ў вагранку паліва. Удзельны расход паліва пры плаўках на торфе можна давесці да 6—7 проц.

Адметнай рысай плаўкі чыгуна на торфе з'яўляецца выдзяленне вялікай колькасці калашніковага газа з цеплапрадукцыйнай здольнасцю 1100 кал/м³. Гэты газ можа быць скарыстан для падагрэву паветра, падаваемага ў вагранку, і для патрэб прадпрыемства. Падагрэў паветра павінен прывесці да эканоміі паліва і да атрымання перагрэтага чыгуна.

Ужыванне торфу ў вагранках мае ва ўмовах БССР выключнае значэнне. Прамысловасць будзе атрымліваць ліцё лепшай якасці, ліцейныя цэхі заводаў могуць быць гарантыраваны ад прастояў з-за адсутнасці мінеральнага кокса. Калі ўнядрыць у ліцейную прамысловасць толькі па сістэме НКМП БССР 40 проц. торфу, то гэтым высвабаджаюцца 250 вагонаў, занятых перавозкай мінеральнага паліва.

Распрацоўкай пытання аб ужыванні торфу ў вагранках у сучасны момант займаецца Інстытут торфу Акадэміі навук БССР. Пры інстытуце арганізавана брыгада навуковых работнікаў, якая будзе рабіць доследы на заводах «Ударнік» (Мінск) і «Чырвоны змагар» (Орша).

Да ўдзелу ў рабоце прыцягнут вядомы спецыяліст праф. Фанбулоў. Брыгада аказвае тэхнічную дапамогу ліцейным цэхам тых прадпрыемстваў, якія праяўляюць ініцыятыву ў справе хутчэйшага асваення торфу ў ліцейнай вытворчасці.

Ф. К. ДУБОЎСКІ.

ТАЙНЫ ЗВАЛКІ

Баланс настойліва сігналізіраваў аб неспрыяючым стане ўліку поўфабрыкатаў і дапаможных матэрыялаў у цэхах магілеўскай швейнай фабрыкі імені Валадарскага.

Ёсць у швейнікаў такі тэрмін—«фурнітура», г. зн. гузікі, кручкі, шпулькі нітак і іншая «дробязь». За 1940 год фабрыка панесла страт з-за перавыдаткавання гэтых матэрыялаў на суму ў 103 тыс. рублёў. У цэхах без уліку выдаюцца дапаможныя матэрыялы, як ярлыкі (фабрычная марка), ручныя іголкі, каляровыя алоўкі. На гэту «дробязь» ніхто не звяртаў увагі. Але і тут баланс паказаў перарасход на суму ў 64 тыс. рублёў у год.

Апрача таго, паявіўся новы від расходаў — «Прадукцыя з недастачай дэталей». Гэта значыць—сукенкі без рукавоў або рубашкі без каўняроў. Атрымалася гэта вельмі проста: з закройнага цэха выходзілі партыі вырабаў у поўным камплекце, але пакуль яны праходзілі з рук у рукі па канвейеру, па шляху асобныя дэталі знікалі. Калі не знаходзілі рукавоў або кішэняў, тады рэч адкладалі ў старану, і праз некаторы час гэта прадукцыя здавалася арцелям за бясцэнак на перапрацоўку.

Кіраўнікі фабрыкі, начальнікі цэхаў праходзілі міма гэтых фактаў. Галоўны бухгалтар фабрыкі комуніст т. Зэлікаў прапанаваў завесці дакладны ўлік поўфабрыкатаў у цэхах. Кожная пачка поўфабрыкатаў, паступаючых з закройнага цэха на канвейер, павінна ўлічвацца асобна, а не па партыях, як гэта было раней. Дапаможныя матэрыялы і фурнітура павінны выдавацца па норме на кожны камплект вырабаў.

Пасля ўвядзення новага парадку ўліку матэрыялаў, бухгалтара пачалі асаджаць памочнікі начальнікаў цэхаў, патрабуючы дадатковых матэрыялаў, абвінавачваючы яго ў «шкодных поўшествах». Та ды бухгалтар пайшоў па цэхах. Пад лентай канвейера, разам з адрэзкамі тканін, ён знайшоў шпулькі нітак, гузікі і іншыя каштоўныя матэрыялы, міма якіх праходзілі начальнікі цэхаў. Рашылі праверыць адыходы.

Тав. Зэлікаў разам з комуністам т. Бекерам і іншымі работнікамі фабрыкі разварушылі некалькі кіп упільадыходаў і там знайшлі тое, чаго дабіваліся памочнікі начальнікаў цэхаў. З адной з кіп адыходаў, якая была здана ва ўціль за 1 р. 50 кап., выяўлены матэрыялы на 9 рублёў. З другой кіпы адыходаў выцягнулі каштоўныя матэрыялы на суму ў 47 рублёў. Тут былі дзесяткі шпулек нітак, пачкі перламутравых гузікаў, шоўкавыя ярлыкі, кавалкі дарагой тканіны, рукавы, кішэні, якіх нехапала да камплектнай прадукцыі, і інш. З цэха № 2, дзе майстрам ленты комуніст тав. Шэйнін, ва ўціль папалі дзіцячыя касцюмчыкі.

Такім чынам на звалцы былі знойдзены тысячы рублёў, запісаныя ў балансе, як страты фабрыкі.

Комуніст бухгалтар т. Зэлікаў на партыйным сходзе, на сходзе гаспадарчага актыва фабрыкі, аперыруючы «трафеямі» з уцільадыходаў, паказаў, як не трэба гаспадарыць, правільна крытыкаваў начальнікаў цэхаў, якія глядзяць толькі на агульныя лічбы плана і не ведаюць дарогі ў бухгалтэрыю. На жывых фактах бухгалтар пераконваў кіраўнікоў фабрыкі, што ім таксама трэба ведаць баланс, умець разабрацца ў эканамічных паказальніках прадпрыемства.

Партыйная арганізацыя мабілізавала калектыў на барацьбу з вытворчымі стратамі. У цэхах сталі ўкладвацца ў нормы расходвання сыравіны і дапаможных матэрыялаў, і фабрыка ў студзені і лютым дабілася зніжэння сабекошту на 2 процанты замест 0,75 проц. па плану.

Т. ЗОМАЎ.

МАГІЛЕЎ. (Кар. «Звязды»).

Падрыхтоўка да справаздач і выбараў парторганаў

БАРАНАВІЧЫ. (Кар. «Звязды»). 4 красавіка ў памяшканні Дома партасветы адбылася нарада сакратароў пярвічных партыйных арганізацый горада. Інфармацыю аб падрыхтоўцы і правядзенні справаздач і выбараў парторганаў у пярвічных партыйных арганізацыях зрабіў сакратар гаркома КП(б)Б тав. Вайханскі.

— У горадзе Баранавічы, — паведаміў ён, — справаздачна-выбарныя сходы пачнуцца 10 красавіка і закончацца 24 красавіка. Наша задача — правесці справаздачы і выбары на высокім ідэйна-палітычным узроўні, на аснове большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі і выбраць у партыйныя органы пярвічных арганізацый лепшых комуністаў.

Для дапамогі пярвічным партарганізацыям у падрыхтоўцы і правядзенні справаздачна-выбарных сходаў гарком КП(б)Б накіраваў групу таварышоў з партыйнага актыва.

Баранавіцкі абком партыі правёў 4 красавіка нараду загадчыкаў оргінструктарскіх аддзелаў райкомаў КП(б)Б, прысвечаную прадстаячым выбарам.

Лекцыі па эканоміцы вытворчасці

БЕЛАСТОК, 5 красавіка. (БЕЛТА). Для гарадскога гаспадарчага і партыйнага актыва пачалося рэгулярнае чытанне лекцый па эканамічных пытаннях. Дзве лекцыі «Наша радзіма ў 1941 годзе» і «Аб рацыяналізацыі вытворчасці» ўжо адбыліся.

У бліжэйшы час актыў азнаёміцца з пытаннямі гаспадарчага разліку, тэхналагічнай дысцыпліны на вытворчасці, сабекошту, ролі дырэктара як поўнаўладнага кіраўніка і т. д.

Першы том IV выдання твораў В. І. Леніна

Выйшаў у свет першы том чацвертага выдання Твораў В. І. Леніна. Новае выданне выходзіць па рашэнню ЦК ВКП(б) і з'яўляецца буйнейшай падзеяй у ідэйным жыцці партыі і народаў Совецкай краіны.

У першы том уключаны чатыры работы Леніна, напісаныя ў перыяд 1893—1894 гг. Ужо гэтыя першыя творы паказваюць глыбокае веданне маладым Леніным тэорыі марксізма, майстэрскае ўменне прымяніць марксізм да вывучэння эканамічнага і палітычнага развіцця Расіі. У той-жа час Ленін выступае тут як ваяўнічы матэрыяліст, непрымірымы барацьбіт супроць ворагаў марксізма.

Выходзячы з аналіза эканамічнага развіцця і становішча класаў у Расіі, Ленін вызначыў задачы рэвалюцыйнай сацыял-дэмакратыі, указаў дарогу адкрытай палітычнай барацьбы пролетарыята супроць царызма, памешчыкаў і буржуазіі.

Першая, найбольш ранняя з усіх дайшоўшых да нас работ Леніна—артыкул **«Новыя гаспадарчыя рухі ў сялянскім жыцці»**. Яна была напісана вясной 1893 г. у Самары і накіравана супроць народніцтва—галоўнага ворага марксізма ў той перыяд. Поводам для артыкула з'явілася кніга В. Постнікава «Паўднёва-руская сялянская гаспадарка». Постнікаў прывёў вялікі статыстычны матэрыял аб становішчы сялянства ў Таўрычаскай, Херсонскай і Екацерынаслаўскай губернях. У рабоце Леніна гэты матэрыял атрымаў марксісцкае асвятленне і паказаў сапраўдную карціну эканамічнага развіцця вёскі.

Другая работа, змешчаная ў першым томе,—**«Па поваду так званага пытання аб рынках»**—адносіцца таксама да 1893 г. У Збор твораў яна ўваходзіць упершыню. У ёй Ленін прадаўжае разбор эканамічнага развіцця краіны, выкрывае антынавуковыя тэорыі народнікаў.

Ліберальныя народнікі ў якасці доказу сваіх поглядаў па пытанню аб рынках і капіталізме высоўвалі наступнае разважанне: рост капіталізма ў вёсцы азначае разарэнне масы сялянства і вядзе да змяншэння рынка збыту прамысловых тавараў; значыць развіццё капіталізма немагчыма, паколькі ён сам капае сабе магілу. Гэта пацвярджаецца нібы і самой буржуазіяй, якая лемантуе аб недахваце рынкаў.

Восенню 1893 г. у Пецербургу адзін з удзельнікаў марксісцкага гуртка Г. Красін зрабіў даклад на тэму аб рынках. Прабуючы крытыкаваць народнікаў, ён у сваіх вывадах сам фактычна перайшоў на іх пазіцыі. Ленін у тым-жа гуртку выступіў спачатку з вусным, а затым з пісьмовым дакладам на гэту тэму. То быў яго знамяніты рэферат аб рынках.

У гэтай рабоце Ленін даказаў, што разарэнне масы сялянства і паяўленне сельскагаспадарчай буржуазіі не змяншае, а павялічвае рынак для прамысловых тавараў: кулацтва купляе сельскагаспадарчыя машыны і прадае прадукты; бедната вымушана купляць хлеб. Капіталізм і збяднене мас, указвае Ленін, «не толькі не выключаюць, а, наадварот, узаемна абумоўліваюць адзін аднаго». Паяўнасць гэтых двух палярных плыняў «неабвержна даказвае, што капіталізм ужо цяпер з'яўляецца асноўным фонам гаспадарчага жыцця Расіі».

У рэферапе аб рынках Ленін нарысаваў знамянітую схему ператварэння натуральнай гаспадаркі дробных вытворцаў у таварную гаспадарку і развіцця таварнай гаспадаркі ў капіталістычную. Рост грамадскага раздзялення працы разбурае натуральную гаспадарку і забяспечвае развіццё капіталізма.

Разам з тым Ленін раскрыў сапраўдны сэнс «нараканняў» на недахват рынкаў. Гэта—крадзілавы слёзы ўжо акрэпшай буржуазіі, якая выдае інтарэсы сваёй кішэні за інтарэсы краіны і штурхае царскі ўрад на шлях каланіяльных захватаў.

У першы том уваходзіць геніяльная работа Леніна **«Што такое «прыяцелі народа» і як яны ваююць супроць сацыял-дэмакратаў?»** Яна была напісана на працягу вясны і лета 1894 г. і. тады-ж вышла нелегальна на гектографе ў выглядзе трох выпускаў. У ёй Ленін выступае супроць усёй сістэмы поглядаў народнікаў і процістаўляе іх антынавуковым поглядам марксісцкае вучэнне па пытаннях філасофіі, эканомікі і палітыкі. У гэтай кнізе Ленін да канца ідэйна разграміў народніцтва, забяспечыўшы далейшае пашырэнне марксізма і матчымасць стварэння ў Расіі сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі.

У 90-х годах ліберальныя народнікі, выдаючы сябе за «прыяцеляў народа», выступілі супроць марксістаў. Закрываючы вочы на эксплаатацыю сялянскай беднаты кулацтвам і класавую барацьбу ў вёсцы, яны расхвалялі развіццё кулацкіх гаспадарак, прапаведвалі прымірэнне з царскім урадам. Ленін выкрыў народнікаў, як фальшывых «прыяцеляў народа», ідучых на справе супроць народа. Сапраўднымі прыяцелямі народа з'яўляюцца толькі марксісты.

Народнікі ў сваіх поглядах выходзілі з ідэалістычнай тэорыі актыўных «герояў» і пасіўнага «натоўпу». Паводле гэтай тэорыі, гісторыя ствараецца толькі героямі, за якімі слепа ідуць масы—«натоўп», нібы нездольны да ініцыятывы і самастойнай творчасці ў грамадскім жыцці. З гэтай тэорыяй было звязана адмаўленне народнікамі **масавай** рэвалюцыйнай барацьбы.

Абвяргаючы ў сваёй кнізе шкодныя і антынавуковыя тэорыі народнікаў, Ленін распрацоўвае ў гэтай рабоце пытанні гістарычнага матэрыялізма. Ён дае марксісткае разуменне грамадска-эканамічнай фармацыі, як «сукупнасці даных вытворчых адносін», як пэўнага канкрэтна гістарычнага грамадства.

Ленін высоўвае перад рускімі соцыял-дэмакратамі патрабаванні творча прымяніць марксісцкі метад да вывучэння эканомікі, вытворчых адносін у Расіі. Сам ён у рабоце «Што такое «прыяцелі народа» даў узор творчага прымянення марксізма да аналіза рускіх умоў.

У кнізе «Што такое «прыяцелі народа» Ленін «упершыню высунуў ідэю рэвалюцыйнага саюза рабочых і сялян, як галоўнага сродка звяржэння царызма, памешчыкаў, буржуазіі» (Гісторыя ВКП(б). Кароткі курс, стар. 21). Гэты саюз складваецца на глебе агульнасці карэнных інтарэсаў пролетарыята і сялянства, бо сялянства выступае не толькі як дробны ўласнік, але і як труженік, зацікаўлены ў знішчэнні прыгонніцкіх перажыткаў і капіталістычнага гнёту. Кіраўніком гэтага саюза з'яўляецца пролетарыят, які выступае ў якасці перадавога прадстаўніка ўсіх эксплаатуемых, «барацьбіта за вызваленне ўсяго працоўнага насельніцтва», як адзначаў Ленін.

Ленін высоўвае задачу стварэння **«СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РАБОЧАЙ ПАРТЫІ»** і фармулірае яе задачы. У галіне тэарэтычнай партыя павінна даць пэльную карціну развіцця краіны і становішча класаў, ускрыць эксплаатацыю пролетарыята і класавыя супярэчнасці, указаць шляхі і сродкі вызвалення пролетарыята. Задача соцыял-дэмакратыі—спалучыць соцыялізм з рабочым рухам, арганізаваць рабочы клас, даць яму сапраўдныя лозунгі барацьбы.

Кніга заканчваецца геніяльным указаннем гістарычнага шляху рабочага класа Расіі: калі будуць створаны пролетарскія арганізацыі і ідэі навуковага соцыялізма засвоены перадавымі прадстаўнікамі пролетарыята, «тады рускі **РАБОЧЫ**, падняўшыся на чале ўсіх дэмакратычных элементаў, зваліць абсалютызм і павядзе **РУСКІ ПРОЛЕТАРЫЯТ** (побач з пролетарыятам **УСІХ КРАІН**) прамой дарогай, адкрытай палітычнай барацьбы да **ПАБЕДАНОСНАЙ КОМУНІСТЫЧНАЙ РЭВОЛЮЦЫІ»**.

Кніга Леніна адыграла выключную ролю ў справе стварэння соцыял-дэмакратычнай партыі ў Расіі.

Гэта работа Леніна ў чацвертым выданні друкуецца па новаму экземпляру кнігі, паступіўшаму ў ІМЭЛ у 1936 годзе.

У першы том твораў уключана работа Леніна **«Эканамічны змест народніцтва і крытыка яго ў кнізе п. Струве»**.

Так званыя «легальныя марксісты» — Струве, Туган-Барановскі, Бердзяеў і іншыя—выступалі супроць народніцтва з буржуазных пазіцый. Яны ўзносілі станоўчыя стараны капіталізма, перавагі буйнай вытворчасці перад дробнай, зусім замоўчваючы аб супярэчнасцях капіталізма, аб эксплаатацыі мас. «Легальныя марксісты» нават і не ставілі пытання аб неабходнасці барацьбы супроць капіталізма. Гэта былі буржуазныя інтэлігенты, якія прыбіраліся ў марксісткае адзенне для таго, каб прыстасаваць рабочы рух да інтарэсаў буржуазіі. Яны выкідвалі з вучэння Маркса самае галоўнае — вучэнне аб пролетарскай рэвалюцыі і дыктатуры пролетарыята.

Кнігу Струве «Крытычныя заметкі да пытання аб эканамічным развіцці Расіі» Ленін ацаніў як «адлюстраванне марксізма ў буржуазнай літаратуры».

Ленін процідаставіў буржуазнаму аб'ектывізму Струве сапраўды марксісткі, партыйны падыход да грамадскіх з'яў. Матэрыяліст, марксіст не абмяжоўваецца простым назіраннем падзей, указаннем на іх гістарычную неабходнасць. Ён ускрывае, які грамадска-эканамічны лад «дае змест гэтаму працэсу, **які іменна клас** вызначае гэту неабходнасць».... «З другога боку, матэрыялізм уключае ў сябе, так сказаць, партыйнасць, абавязваючы пры ўсякай апэнцы падзеі прама і адкрыта станавіцца на пункт гледжання пэўнай грамадскай групы».

Ленін выкрыў буржуазную сутнасць разважанняў Струве аб дзяржаве, інтэлігенцыі, яго захапленне рэакцыйным буржуазным вучэннем Мальтуса. Бедствы народных мас аб'ясняюцца не «законам народанасялення» (па якому насельніцтва павялічваецца быстрэй павелічэння сродкаў вытворчасці), а капіталістычнай эксплаатацыяй, паяўнасцю памешчыцкага землеўладання і гнётам капітала.

Ленін падкрэслівае не толькі рэакцыйныя рысы ў народнікаў, але і станоўчыя дэмакратычныя іх патрабаванні, паколькі народнікі прадстаўлялі інтарэсы дробнай буржуазіі.

Ленін сваёй работай нанёс руйнуючы ўдар не толькі народніцтву, але і «легальнаму марксізму», які прабаваў рэвізаваць рэвалюцыйнае вучэнне пролетарыята.

«Эканамічны змест народніцтва» дае ўзор непрымірымай тэарэтычнай палемікі, сапраўды партыйнай барацьбы супроць усіх ворагаў марксізма. Гэта работа адыграла велізарную ролю ў марксісцкім выхаванні кадраў партыі. Яна з'явілася ў значнай меры канспектам эканамічных работ Леніна, асабліва яго кнігі «Развіццё капіталізма ў Расіі».

***

У першым томе Твораў друкуецца прадмова да чацвертага выдання, характарызуючая асноўныя рысы IV выдання, уноў уключаемых ленінскіх дакументаў, асаблівасці справачнага матэрыяла і т. д. У заўвагах, дадзеных у канцы тома, прыведзены весткі аб змешчаных у ім творах, кароткія фактычныя спраўкі, неабходныя сучаснаму чытачу, аб арганізацыях, органах друку і некаторых асобах, бібліяграфічныя даведкі аб цытатах з твораў Маркса і Энгельса. Таксама дадзены пасяненні некаторых гістарычных тэрмінаў, накшталт «чацвертыя сяляне», «дарственнікі» і т. п.

Том заканчваецца кароткімі датамі жыцця і дзейнасці В. І. Леніна за перыяд з 1870 па 1894 год.

Усё чацвертае выданне Твораў В. І. Леніна, як вядома, складзе 40 тамоў. У яго будзе ўключана, апрача твораў, надрукаваных у другім-трэцім выданнях, звыш 500 новых ленінскіх дакументаў, а таксама «Філасофскія сшыткі», «Сшыткі па імперыялізму», «Сшыткі па аграрнаму пытанню» і «Пісьмы да сваякоў».

Пасля выпуску ўсяго выдання будуць надрукаваны дапатковыя томы другога-трэцяга выданняў, куды ўвойдуць ленінскія дакументы, уключаныя ў чацвертае выданне.

П. ЧЭРЭМНЫХ.

ТРАВІЯТА

АРЫГІНАЛЬНА ПРАЧЫТАНЫ ТВОР

У вырашэнні опернага спектакля адпраўным пунктам для рэжысёра павінен быць клавір, г. зн. тое, што сказаў кампазітар. Інакш фармалістычныя памылкі немінучы.

У практыцы оперных тэатраў і, у прыватнасці, нашага бывалі выпадкі, калі гэта, здавалася-б, бясспрэчнае палажэнне абвяргалася, і рэжысёр разглядаў музыку як падсобны элемент да лібрэта або да крыніцы, адкуль чэрпаліся лібрэта (к прыкладу старая пастаноўка «Пікавай дамы» ў 1936 г.).

Аднак гэта не азначае, што рэжысёру пры знаёмстве з матэрыяламі класічнага твора трэба пагарджаць гістарычнымі ўмовамі стварэння твора, абставінамі, якія пабуджалі кампазітара відазмяняць час і месца дзеяння, мяняць імёны і т. д. таго твора, па якому пісалася лібрэта.

Вердзі, аблюбаваўшы для сваёй оперы раман Дэюма-сына «Даму з камеліямі»—твор, які ў свой час меў велізарны грамадскі рэзананс і выклікаў цэнзурныя рэпрэсіі не толькі ва Францыі, але і за межамі яе, — вымушан быў скрыць сваё спачуванне да тэмы, закранутай Дзюма. Ён назваў сваю оперу «Травіята», гэтай назваю нібы асуджаючы Віялету. Але як мастак-гуманіст, Вердзі стварыў чуллівы музыкальны вобраз закаханай жанчыны. Віялета ў сваім каханні ўзнімаецца да вяршынь гераіні, якая ідзе на самаахвяраванне, на адмаўленне ад кахання дзеля шчасця Альфрэда. Апошні не разумее яе ўчынку і наносіць ёй цяжкую знявагу, хоць і кахае яе шчыра.

Віялета прапіпастаўляецца бацька Альфрэда, асноўны віноўнік яе пагібелі. З велізарным мастацкім тактам Вердзі нарысаваў вобраз салодкагучнага носьбіта буржуазнай маралі. Аднак за гэтай пяшчотнасцю ў Жэрмона скрываюцца пэпкія кінцюры дзяльца-драпежніка.

Мы імкнуліся максімальна наблізіць «Травіяту» Вердзі да яе першакрыніцы. Перад пачаткам работы ўсім выканаўцам быў калектыўна прачытан раман Дэюма. Выкачаўцы ахвотна пайшлі па шляху, прапанаванаму рэжысурай, адмовіўшыся ад руціны і штампаў звычайнага опернага вырашэння вобразаў спектакля.

Спектакль ставрала пастановачная брыгада ў асобе дырыжора заслужанага дзеяча мастацтваў БССР М. Э. Шнейдэрмана, пастаноўшчыка заслужанага артыста РСФСР І. Ю. Шлепянава, сцэнаноўшчыка В. М. Шахрая, мастака заслужанага дзеяча мастацтваў РСФСР М. М. Чэрэмных, хормейстра заслужанага артыста БССР А. А. Бельскага. Брыгада правяла поўную аднадушнасць у вырашэнні асноўных прынцыпаў пастаноўкі. Мастак Чэрэмных выканаў эскізы касцюмаў з поўным пранікненнем у стыль эпохі.

У перыяд, калі была намечана пастаноўка «Травіяты», мы ставілі перад сабой скромную задачу: максімальна скарыстаць багаты матэрыял музыкі Вердзі ў мэтах далейшага павышэння вакальнага майстэрства нашых салістаў. Але творчыя намаганні пастановачнага калектыва, і ў першую чаргу заслужанага дзеяча мастацтваў БССР дырыжора М. Э. Шнейдэрмана, дазволілі тэатру не толькі паспяхова выканаць гэту задачу, але і стварыць арыгінальна прачытаны высокамастацкі оперны твор.

Рэжысёр В. М. ШАХРАЙ.

УДАЛАЯ ПАСТАНОЎКА

Ролі лірыка-драматычнага характару звычайна пішуцца для лірычных галасоў. Альфрэд у «Травіяце» як быццам нічым не адрозніваецца ад звычайных оперных любоўнікаў. Удача пастановачнай групы і заключаецца ў тым, што ва ўсёй рабоце над операй знойдзены і раскрыты рэальныя рысы, тыповыя для маладых людзей той эпохі.

Выключная меладычнасць музыкі і драматычная выразнасць раду сцэн з першых дзён, з першых рэпетыцый захапілі мяне настолькі, што я ўвесь перанёсся ў сітуацыю і падзеі, паказаныя ў оперы.

Багацейшая літаратура той эпохі ў значнай меры дала магчымасць рэальна адчуць абстаноўку і быт людзей, выведзеных у оперы «Травіята».

Індывідуальная і ансамблевая работа прынесла мне многа карысці.

І. БАЛОЦІН,
заслужаны артыст БССР.

МАЯ ТРАКТОЎКА ОПЕРЫ

(Заметкі дырыжора)

Опера «Травіята» Джузепе Вердзі ўпершыню была пастаўлена ў 1853 годзе ў Венецыі, але поспеху ў публікі не мела і, як вядома, праваліласа.

Тым не менш у далейшым «Травіята» стала кумірам італьянскай оперы і сцэн усяго свету, яна з'яўляецца і зараз адной з самых папулярных опер.

Вердзі адносіцца да ліку выдатных італьянскіх кампазітараў і да гэтага часу захоўвае вялікае месца і ў гісторыі оперы. Выключна прыгожыя, чаруючыя мелодыі, драматычны тэмперамент, яркая характарыстыка дзеючых асоб — вось што характэрна для яго творчасці.

Працуючы над гэтай операй, я паставіў перад сабою задачу зняць з яе налёт сентыментальнасці, штампа і правінцыялізма, якія так, на жаль, моцна ўкараніліся ў ранейшым выкананні гэтай оперы. Маім ідэалам у раскрыцці партытуры з'яўляецца жаданне найбольш рэльефна і пераканаўча паказаць чыстату чалавечых пачуццяў і мыслей.

У данай рабоце я не толькі адштурхоўваўся ад Джузепе Вердзі, але не раз ўспамінаў аб цудоўнай музыцы Моцарта, яе лёгкасці, аптымізме і сонечнасці, якія так дорагі мне. І таму не выпадкова тое, што ў партытуры ўдзелена выключнае месца выразнаму спяванню, добраму гучанню голаса.

Мая праца дала станоўчыя рэзультаты. Дасягнуты яны таму, што яна не была адарвана ад работы рэжысёраў, салістаў, аркестра і хора, якія агульнымі сіламі стараліся стварыць высокамастацкі спектакль.

Да гэтага часу наш тэатр мала працаваў над опернай класікай. Тым радасней, што спектакль «Травіята» пакідае пачуццё задаволення ў калектыве і ў гледачоў.

Я ўпэўнен, што калектыў нашага тэатра здолее стварыць спектаклі яшчэ большай мастацкай значымасці і наблізіць момант стварэння совецкай опернай класікі. Парукай гэтаму—вялікія клопаты, якімі партыя і ўрад акружаюць мастацтва, у прыватнасці наш тэатр.

М. Э. ШНЕЙДЭРМАН,
заслужаны дзеяч мастацтваў БССР, дырыжор Вялікага тэатра оперы і балета БССР.

Радасны вынік

Папярэдняе азнаямленне з творам А. Дзюма «Дама з камеліямі» дапамагло мне падыйсці да раскрыцця вобраза Жоржа Жэрмона больш праўдзіва, а не так, як прынята паказваць яго,—салодзенькім, добрым папашам. Разам з рэжысёрамі спектакля я імкнуўся выявіць сапраўдны твар, сапраўдную ролю Жэрмона ў драме Віялеты. Вакальны бок партыі Жэрмона з'яўляецца вялікай школай выхавання спевака. Аднак трафарэтны падыход да трактоўкі ролі, які ўстанавіўся ў многіх тэатрах, мог лёгка прывесці да шаблону ў выкананні гэтай цяжкай вакальнай партыі. Таму, перш за ўсё, мне прышлося звярнуць усю сваю ўвагу на музыкальна-вакальны бок вобраза.

У гэтым дапамог мне дырыжор М. Э. Шнейдэрман, які ў сваёй рабоце над операй у цэлым унёс тое, што дапамагае спеваку ажыццявіць ідэю кампазітара.

З пачуццём вялікага задавальнення адзначаю прыемны тонус усяго спектакля, які ў сваім агульным ансамблі імкнецца да адзінай творчай мысліі.

Музыкальная фактура, так тонка і выразна выкананая аркестрам, надзвычай спрыяюча ўплывае на выканаўца і на настрой кожнага з занятых у спектаклі.

Хочацца і ў далейшым працаваць над стварэннем такіх спектакляў, якія поўнасцю задавальнялі-б патрабаванні совецкага слухача.

А. Д. АРСЕНКА,
заслужаны артыст БССР.

Незабыўнае ўражанне

Я вельмі люблю оперные і балетнае мастацтва. Лепшыя спектаклі надоўга пакідаюць след у маёй памяці. Без пераўвелічэння магу тое-ж сказаць аб оперы Дж. Вердзі «Травіята» ў пастаноўцы Вялікага ордэна Леніна дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР.

Незабыўнае ўражанне ў слухачоў пакідаюць выканаўцы галоўных партый «Травіяты»—заслужаная артыстка БССР Л. Ф. Аляксеева (Віялета Валеры), заслужаныя артысты БССР В. Ф. Лапін (Альфрэд Жэрмон) і М. І. Дзяніса ў (Жорж Жэрмон). Яны зрадзілі перанесціся ў эпоху Вердзі, падмеціць нават найтанчэйшыя дэталі і стварыць поўнацэнныя вобразы.

Асабліва хочацца адзначыць выдатную рысу названых акторaў — гэта чоткасць вымаўлення, добрую дыкцыю. Нават у апошніх радах без напружання слыху можна ўлавіць кожнае слова, вымаўленае артыстамі.

Надоўга астануцца ў памяці чаруючая музыка оперы, зладжанасць аркестра, цудоўнае афармленне. Усё ў сукупнасці вабіць слухача і нараджае жаданне слухаць оперу яшчэ і яшчэ раз.

Пастаноўка оперы «Травіята»—новае дасягненне опернага тэатра сталіцы, нашых оперных акторaў.

Т. Н. КУНДО,
настаўніца 9-й сярэдняй школы г. Мінска.

Сцэна з оперы «Травіята». На здымку: заслужаны артыст БССР М. Дзяніса ў ролі Жоржа Жэрмона і заслужаная артыстка БССР Л. Аляксеева ў ролі Віялеты Валеры.
Фото І. Казловіча.

РЭЗУЛЬТАТ ВЯЛІКАЙ ПРАЦЫ

Партыю Віялеты я выконваю ўпершыню. У гэтай партыі я чула рад буйных спявачак — народную артыстку СССР В. В. Барсаву і рад іншых. Сама я ў час вучобы марыла аб стварэнні гэтага вобраза. І зараз, калі мне прадставілася магчымасць выступаць у ролі Віялеты, я з вялікай любоўю і цікавасцю ўзялася за работу.

Вывучэнне партыі ў оперы пачынаецца з яе музыкальнага боку. Працаваўшыя са мной дырыжор спектакля заслужаны дзеяч мастацтваў БССР М. Э. Шнейдэрман і канцэртмейстар С. Л. Талкачоў намецілі і дапамаглі мне раскрыць асноўныя рысы Віялеты, яе характар, — словам усё, што называецца вакальным вобразам.

Перад пачаткам сцэнічных рэпетыцый я старалася адчуць эпоху, зрабіць яе для сябе жывой, зразумелай, вывучыць узаемаадносіны Віялеты з акружаючым грамадствам, быт і нравы гэтага грамадства.

Літкансультант Д. М. Румянцаў прачытаў нам амаль увесь раман А. Дзюма «Дама з камеліямі», спыніўшыся на характарыстыках асобных вобразаў. Ён-жа правёў грунтоўную гутарку пра тагачасную эпоху. Сама я ўноў прачытала творы Бальзака «Утраченные иллюзии», «Блеск и нищета куртизанок» і рад іншых літаратурна-мастацкіх дакументаў, адносячыхся да таго часу.

Працуючы з рэжысёрам В. М. Шахраем над сцэнічным вырашэннем матэрыяла, я пачала ўжывацца ў вобраз, гэта значыць яго адносіны да рэчаіснасці, яго пачуцці і мысліі сталі маімі. Вобраз Віялеты настолькі захапіў мяне, што ён як-бы існаваў ва мне ўвесь час.

Рэжысёр В. М. Шахрай любоўна і беражна падышоў да мяне, як да маладой актрысы, першы раз выконваючай гэту цяжкую партыю. Яго чулым адносінам я абавязана тым, што не замкнулася ў сябе, а поўнасцю раскрылася ў творчым працэсе. Пастаноўшчык спектакля — заслужаны артыст РСФСР І. Ю. Шлепянаў знайшоў для выражэння вобраза Віялеты вельмі моцныя і выразныя мізансцэны, таксама дапамагаючы маёй творчасці, знаходзячы новыя яркія рысы і раскрываючы ўсё новыя і новыя бакі вобраза Віялеты.

Увесь калектыў з вялікай любоўю і цікавасцю працаваў над «Травіятай». Кожны ўдзельнік спектакля аднолькава клапаціўся аб сваёй ролі і аб паспяховай рабоце таварыша па спектаклю. Дзякуючы гэтаму стварылася дружная творчая атмасфера.

Дырыжор М. Э. Шнейдэрман жыў жыццём усяго спектакля, уваходзячы ва ўсе яго дэталі, уносячы ўзлым і цепліню ў рэпетыцыйную і выканаўчую работу. Гэта была мая першая вялікая і цікавая, сапраўды творчая работа над цяжкім класічным спектаклем.

Л. Ф. АЛЯКСЕЕВА,
заслужаная артыстка БССР.

Група творчых работнікаў тэатра оперы і балета БССР, стварыўшых спектакль «Травіята». На здымку (злева направа): у першым радзе—артыстка Д. З. Кроз, рэжысёр В. М. Шахрай, артыстка А. Т. Касценіч, засл. дзеяч мастацтваў БССР дырыжор М. Э. Шнейдэрман, заслужаныя артысты БССР Л. Ф. Аляксеева, І. М. Балоцін, канцэртмейстар С. Л. Талкачоў, засл. арт. БССР А. Д. Арсенка.
У другім радзе (злева направа): артысты А. С. Аляксандраў, Н. М. Зубковіч, хормейстар засл. арт. БССР А. А. Бельскі, артысты А. Д. Валяеў, А. А. Альшэўская, Г. А. Кіяніцкі, С. Я. Трахановіч
Фото І. Казловіча.

Творчая перамога

На другі дзень пасля прэм'еры сваёй оперы «Травіята» — 6 сакавіка 1853 года Джузепе Вердзі пісаў аднаму са сваіх прыяцеляў, што «было весела на спектаклі...» Сапраўды апошняя дзея ішла пад гамерычны рогат публікі... Так было сустрэта аўдыторыяй адно з найбольш драматычных тварэнняў вялікага італьянскага кампазітара. У тым-жа пісьме кампазітар пісаў: «Учора дана «Травіята» — правал! Мая гэта віна, ці спевакоў? Час рашыць!»

Час паказаў, што ні кампазітар, ні выканаўцы не былі вінаваты. Правал спектакля аб'ясняўся навізною оперы, якая радыкальна нарушала прывычныя, устаноўленыя погляды на італьянскі тэатр.

Прайшло некалькі год пасля правалу. Опера абыйшла ўсе еўрапейскія сцэны і цвёрда ўвайшла ў рэпертуар тэатраў. Аляксандр Дзюма-сын, азнаёміўшыся з операй, сказаў: «Праз 50 год ніхто не ўспомніў-бы аб маёй «Даме з камеліямі», але Вердзі абяссмерціў яе».

Вердзі ў сваёй оперы рашуча парваў са старымі традыцыямі італьянскага тэатра і стварыў яркую рэалістычную карціну сучаснага яму жыцця. Высоўваючы на першы план вострыя драматычныя сітуацыі і сканцэнтроўваючы сваю ўвагу на паказе яркіх характараў, кампазітар даў незабыўныя старонкі праўдзівай псіхалагічнай драмы.

Беларускі тэатр оперы і балета знайшоў правільнае рашэнне гэтага складанейшага спектакля. «Травіята» на яго сцэне з'явілася новай творчай перамогай. Радасна бачыць, як малады таленавіты калектыў з кожнай новай прэм'ерай акторскі расце і павышае сваю вакальную і сцэнічную культуру.

У «Травіяце» радуе сапраўдны акторскі ансамбль, добры густ, зладжанасць спектакля і выдатная работа дырыжора Шнейдэрмана. Яго ўважлівая і высока культурная работа з усімі выканаўцамі сольных партый, з акторскім ансамблем і сімфанічным аркестрам дала свае выдатныя рэзультаты. Шнейдэрман па-новаму прачытаў партытуру, па-новаму адчуў усю геніяльную музыку «Травіяты», што дазволіла яму ярчэй і глыбей данесці да гледача змест оперы. Іменна таму, што Шнейдэрман пакінуў у баку традыцыйную трактоўку оперы, як сантыментальнай драмы, ён здолеў падняць спектакль на вялікую мастацкую вышыню.

Рэжысёрска-пастановачная частка спектакля таксама аказалася на вялікай вышыні. Аб гэтым у першую чаргу свядчыць выдатная ігра амаль усіх выканаўцаў, якія прымаюць удзел у спектаклях. Але не толькі выканаўцы-салісты парадавалі нас ігрою, увесь харавы ансамбль выступае вельмі чотка і зладжана.

Мастак Чэрэмных выдатна аформіў спектакль, асабліва першы і чацверты акты. Пры некаторай эфектнасці афармлення яно падкупае сваёй цеплынёй і чалавечнасцю. Здаецца, што кветкі, рысункі, рэчы жывуць і пяшчотна глядзяць на чыстую ў сваіх душэўных перажываннях Віялету. У чацвертым акце мастак зноў вяртае нас у знаёмую абстаноўку пакоя Віялеты, дзе працякаў вясёлы першы акт. Але як яны змяніліся, апусцелі, зрабіліся халоднымі і змрочнымі, і нават верыш, што яны перажываюць трагедыю Віялеты, нямымі сведкамі якой яны з'яўляюцца. На жаль, дача, у другім акце, крыху непраўдападобна. Яна падаўляе інтымны мір закаханых. Затое ў трэцім акце, на вечары ў Флоры, мастак зноў праявіў многа вынаходлівасці і выдумкі.

Віялета ў асобе артыстак Аляксеевай і Кроз знайшла выдатных і дастойных выканаўцаў. Яны ўпершыню выступілі ў такой складанай партыі і здолелі даказаць, што ўладаюць незаўрадныемі вакальнымі і сцэнічнымі якасцямі. Партыя Віялеты з пункту гледжання тэхнікі адна з найбольш складаных у опернай літаратуры і патрабуе ад выканаўца выключна высокай вакальнай культуры. Гэту культуру артыстка Аляксеева паказала ва ўсім сваім блеску. У яе ўсё гучыць здзіўляюча лёгка, чароўна і свабодна, нават у самых пяжкіх месцах. Прыгожы тэмбр, ясны празрысты гук, падкупляючая цеплыня і абаяльнасць (асабліва ў першым і чацвертым актах), а таксама надзвычайныя сцэнічныя якасці артысткі зрабілі яе Віялету дастойнай усяго спектакля.

Радуе таксама і артыстка Кроз. Вакальныя даныя, добрая і мілая ігра артысткі далі ёй магчымасць правесці сваю партыю лёгка і свабодна.

Альфрэд не мае асаблівых індывідуальных рыс, але шчырае каханне да Віялеты адразу яго вылучае з асяроддзя «залатой» моладзі Парыжа, якая ў п'яным чадзе пражыгае сваё жыццё. Выканаўцы партыі Альфрэда—артысты Лапін і Балоцін добра даносяць да гледача гэта шчырае каханне юнака. І калі Балоцін, у адрозненне ад Лапіна, больш скромны ў вакальных адносінах, то ён цалкам захапляе сваім акторскім майстэрствам.

Артысты Дзяніса ў і Арсенка, якія ўладаюць прыгожым голасам, з вялікім пачуццём выконваюць славутую арыю Жэрмона з 2-га акта і дастаткова роўна, нават крыху благародна праводзяць свае партыі.

Трэба адзначыць таксама артыстку Касценіч у ролі Флоры і артыстку Чыслову ў ролі Аніны. Яны праводзяць свае партыі надзвычай шчыра і непасрэдна.

Пастаноўка «Травіяты» пасля «Пікавай дамы» яшчэ ярчэй прадэманстрыравала поспехі і дасягненні маладога калектыва, які стаў на правільны шлях, гэта значыць на шлях сур'ёзнай творчай работы. Адчуваецца, што калектыў выхоўваецца ў духу любві да высокага мастацтва, на лепшых традыцыях нашых сталічных тэатраў.

Б. СМОЛЬСКІ.

Маленькі фельетон

АНТЫСАНТРЭСТ

Да апошняга часу лічылася за правіла, што прэмію чалавек атрымлівае за выдатную работу. Аднаго прэміруюць за вынаходніцтва, другога — за рэкорд, трэцяга — за новае слова, сказанае ў галіне хіміі. Але вось ні разу не давялося нам сустракаць такіх дакументаў:

«За выключную энергію, праяўленую ў справе забеспячэння стопроцантнага зрыву плана, — прэміраваць Іванова пуцёўкай на паўднёвы бераг Крыма».

Або:

«За бліскучы трывал намечаных па плану мерапрыемстваў, які дасягнут дзякуючы вялікім арганізатарскім здольнасцям Сідарава, прэміраваць апошняга матацыклам».

Не, такіх дакументаў мы не сустракалі.

Ніхто з нас ніколі не задумваўся над такім пытаннем: чым павінен займацца ювелірны магазін? Ясна, што ён павінен купляць і прадаваць ювелірныя рэчы. Не займацца-ж яму продажам сасісак ці бутэрбродаў з сырам.

Таксама ніякіх сумненняў ніколі не выклікала пытанне — чым павінен займацца стол заказаў: ён павінен прымаць не толькі скаргі на дрэнную работу, але і заказы.

Ну, і само сабой зразумела, што адрасны стол, побач з іншымі справамі, павінен даваць правільныя адрасы.

Што да гэтага часу не ўдалося дакладна ўстанавіць, гэта — чым павінен займацца Мінскі сантрэст?

Расказваюць, што для выяснення гэтага пытання была склікана трэстам навуковая канферэнцыя.

Адны гаварылі:

— Сантрэст павінен займацца агульным кіраўніцтвам работай...

Другія гаварылі:

— Сантрэст павінен ажыццяўляць нагляд за поўным правядзеннем у жыццё...

У самы разгар спрэчак з задніх радоў раздаўся голас:

— А скажыце, што азначае слова «сантрэст»?

З прэзідыума адказалі:

— Санітарны трэст.

— Вось, — сказаў голас з задніх радаў, — я лічу, што можна спыніць спрэчкі. Зусім ясна, што сантрэст павінен займацца ачысткай горада.

— Гэта — хуліганства! — крыкнулі з прэзідыума. — Яго трэба вывесці з залы! Ён перашкаджае нашай навуковай рабоце...

Такчуль ідзе навуковае пасяджэнне, паглядзім, што робіцца ў самім трэсце.

Аб яго дасягненнях і бліскучых поспехах гавораць кучы навывезенага смецця, захламленыя двары. Гэта — службовая характарыстыка. Калі перайсці на мову лічб, то тут карціна атрымаецца такая: план за 1940 год у сумарным выражэнні трэст выканаў на 38,3 проц.

Але, гаворачы пратакольнай мовай, разам з тым нельга не адзначыць палёт мысліі ў кіраўнікоў гэтага трэста.

Яны падумалі так: якая арыгінальнасць у тым, што яны будуць займацца ачысткай горада, будуць вывозіць смецце, хлам? Не, трэба нешта зрабіць такое, каб рамкі работы трэста былі распыраны. І сантрэст пачаў вазіць на машынах свайго мехпарка лес, камень, пясок, гравій, клінкер, тавары і прадукты розных арганізацый. Гэта больш выгадна і больш цікава.

Але як афармляць рахункі? Не пісаць-жа ў дакументах, што сантрэст займаецца не тым, чым трэба. І тут на дапамогу прыходзіць выдумка, — вазіць можна, што хочаш, а ў дакументах трэба пісаць, што вывозілася смецце. Так і рабілі. Грошы паступалі ў касу трэста за вывазку смецця, а гэтае смецце прадаўжала ляжаць на вуліцах і дварах.

Вось што значыць вынаходства. Сума грошай павялічваецца, а колькасць навывезенага смецця не змяншаецца.

Такое-ж становішча і з рамонтам машын. Для чаго рамантаваць толькі свае машыны? Дзе-ж дадатковы прыбытак? Ці не лепш заняцца рамонтам чужых машын і зарабіць на гэтай справе? Рашана — зроблена.

Так што Мінскаму сантрэсту проста няма калі займацца ачысткай горада. У яго ёсць больш важныя справы. І да таго-ж больш выгадныя.

Калі дырэктар Мінсантрэста Марголін пачаў падводзіць вынікі работы сваёй установы, ён прыпоў да вывала, што патрэбна нездкладна каго-небудзь прэміраваць. Бо калі нікога не прэміраваць, могуць падумаць, што трэст так дрэнна працуе, што і прэміраваць няма каго. Тым больш, што паказальнікі не такія ўжо дрэнныя. Як не гаварыце, усё-такі 38,3 проц. Папрацавалі!

І Марголін піша дакладную запіску на імя тав. Драгуна, які працаваў тады намеснікам старшыні выканкома Мінгорсовета.

«Прашу вашага распараджэння аб перадачы аўтамашыны «ГАЗ-А» дырэктару мехпарка сантрэста Іваноўскаму, улічваючы яго многалетнюю і добрасумленную работу ў сістэме гарадской комунальнай гаспадаркі».

На гэтай дакладной паявілася рэзалюцыя тав. Драгуна:

«Згодзен. Іваноўскага варта прэміраваць каштоўнай прэміяй. Машыну перадаць Іваноўскаму. Драгун».

І Іваноўскі атрымаў прэмію — аўтамашыну. За што? За... зрыў выканання плана.

І цяпер наша ўпэўненасць у тым, што людзей прэміруюць толькі за выдатную работу, пачала хістацца.

Значыць 1940 год Мінскі сантрэст закончыў бліскуча: план ачысткі горада правален, прэмія выдана, усё ідзе як не трэба лепш.

Паводле атрыманых намі з аўтарытэтных крыніц звестак, вясна ўжо стукае ў дзверы.

А якая гэта прыгожая пара! Скажам, для паэта—лірыка, для закаханых—гэта найлепшы час, які нараджае пяшчотныя пачуцці і лірычныя матывы. Але аказваецца не ўсе радуюцца вясне. У работнікаў Мінскага сантрэста прыход вясны нараджае вельмі сумныя матывы. Імжа прыцэцца энергічна ўключыцца ў работу па ачыстцы горада. А гэтага не хочацца работнікам сантрэста. Не прывыклі яны да такіх спраў.

Паўстае пытанне: ці не затрымаць прыход вясны?

А ўсё-такі вясна ідзе, вясна будзе, таварышы!

С. КУНЯЎСКІ.

ЕДУ Ў МІНСК

У сонцы дзень малады весяліцца,
Ціхай стомаю спіць веснавой, —
Першы раз я знаходжу сталіцу
У свабоднай краіне сваёй.

Еду ў Мінск. Ужо не раз мае вочы
Аглядалі свабодны прастор,
І мой сон доўгалетні прарочы
Віўся шляхам між кветак і зор.

Вось палеткі бягуць прада мною
І шырокія вабяць лясы,
Вось бярозка над ціхай зямлёю
Распускае свае валасы.

Рэчка стужкаю ўецца і кажа:
«Ты прыдзі, я цябе павяду
У край цудоўных, нявіданых казак,—
Скарбы песень ацехі знайду»...

Беларусь! Па тваіх, па прасторах,
Дзе вякамі імшары лягці,
Зльдні сеялі шорае гора,
Але сілы злушыць не змаглі.

Ты цяпер узлымаешся горда,
Крочыш роўнай, дзяржаўнай ступой,
На грудзях тваіх Леніна ордэн,
А ў душы тваёй сілы прыбой.

Твае дзеці ўжо не забыты,
І не ходзяць сіротамі ў свет,
Будуць біцца яны прагавіта
За свой родны дзяржаўны Совет.

Кожны пан, кожны вораг народны
Ад краіны сустрэне удар —
Я па Мінску прайдуся свабодна,
Як па хаце сваёй гаспадар.

Еду ў Мінск. Ужо не раз мае вочы
Аглядаюць свабодны прастор,
І мой сон доўгалетні прарочы
Уецца шляхам між кветак і зор.

Філіп ПЕСТРАК.

Да прадстаячых гастролей тэатраў

Праз некалькі тыдняў на гастролі ў БССР прыедзе рад тэатраў брацкіх рэспублік Саюза. Прадстаячы тэатральны летні сезон абяцае быць цікавым. Першым наведае нашу рэспубліку Дзяржаўны драматычны тэатр Карэла-Фінскай ССР. Працоўныя Совецкай Беларусі змогуць азнаёміцца з творчым ростам аднаго з самых маладых тэатраў краіны.

У БССР прыедзе таксама знаёмы ўжо гледачам Мінска па гастролях мінулых год Ленінградскі драматычны тэатр імені Лепсовета (мастацкі кіраўнік тав. Радлаў).

Асабліва цікавымі абяцаюць быць гастролі Одэскага украінскага тэатра Рэвалюцыі, у рэпертуары якога рад класічных твораў і новыя п'есы сталінскага лаўрэата А. Карнейчука «Багдан Хмяльніцкі» і «У стэпах Украіны».

Упраўленне па справах мастацтваў пры СНК БССР распрацавала рад мерапрыемстваў па культурнаму абслугоўванню працоўных гарадоў і раённых цэнтраў рэспублікі. У Віцебскай, Магілеўскай і Палескай абласцях будзе працаваць Смаленскі абласны рускі драматычны тэатр імені Ленінскага комсамола, у Вілейскай і Пінскай абласцях — Вяземскі рускі драматычны тэатр.

Гастрольныя паездкі зробяць у гэтым годзе і тэатры БССР. У Выбарг і Петразаводск выедзе Віцебскі дзяржаўны беларускі драматычны тэатр. Працоўным Карэла-Фінскай ССР тэатр пакажа рад класічных твораў і новыя п'есы беларускіх драматургаў Е. Чорнага «Ірышка», В. Вольскага «Несцерка». У Ленінградзе будзе выступаць калектыў Вялікага ордэна Леніна тэатра оперы і балета БССР. Дзяржаўны беларускі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга драматычны тэатр выедзе на гастролі ў Одэсу і Беласток. Гастрольную паездку па Украіне зробіць Дзяржаўны яўрэйскі тэатр. З 12 красавіка ў Мінску пачнуцца гастролі Дзяржаўнага тэатра музыкальнай камедыі БССР. Пасля Мінска тэатр выедзе ў г. Кіраў і ў сталіну Малдаўскай ССР—г. Кішынёў.

Вялікая работа прадстаіць маладым мастацкім калектывам БССР — тэатрам заходніх абласцей. У Смаленску і Смаленскай вобласці будзе гастраліраваць Пінскі абласны беларускі драматычны тэатр, у Мінскай і Гомельскай абласцях — Баранавіцкі абласны беларускі тэатр. У гарадах заходніх абласцей рэспублікі будзе працаваць Брэсцкі абласны рускі драматычны тэатр.

Цікавыя пастаноўкі да сваіх гастрольных паездак у Мінск і рад іншых гарадоў рыхтуюць Дзяржаўны польскі драматычны тэатр, Дзяржаўны рускі драматычны тэатр і Гомельскі абласны рускі тэатр. Калектыў Тэатра юнага гледача будзе працаваць у г. Віцебску. Апрача таго ім будуць абслужаны піонерскія лагеры рэспублікі. Беластоцкі яўрэйскі драматычны тэатр выедзе на гастролі ў Гомель, Віцебск, Магілеў, Бабруйск і Смаленск. Дзяржаўны яўрэйскі тэатр мініятюр выедзе ў Маскву, Кіеў, Одэсу і курортныя месцы Саюза.

Зараз ва ўсіх тэатрах рэспублікі пачалася падрыхтоўка да летняга сезона 1941 года.

Р. М. ГУРВІЧ,
упаўнаважаны па гастролях Упраўлення па справах мастацтваў пры СНК БССР.

ЗА РУБЯЖОМ

Вайна ў Еўропе і Афрыцы

(Дзённік ваенных дзеянняў)

На англа-германскім фронце адзначаецца значная актыўнасць авіяцыі ваюючых старон. У ноч на 5 красавіка, паведамляецца ў зводцы германскага камандавання, вялікія злучэнні германскіх бамбардыроўшчыкаў зноў бамбардыравалі важныя ў ваенных адносінах аб'екты Брыстоля. Бамбардыроўцы падвергся таксама порт Грэйт-Ярмут. Прадаўжаліся ваенныя аперацыі на моры. Паведамляецца аб затапленні германскімі падводнымі лодкамі некалькіх англійскіх гандлёвых суднаў.

Злучэнні англійскіх знішчальнікаў, гаворыцца ў камюніке англійскага міністэрства авіяцыі, у час палётаў днём 4 красавіка над Паўночнай Францыяй і Бельгіяй абстралялі з кулямётаў розныя пабудовы і аэрадромы. У той-жа дзень англійскія бамбардыроўшчыкі атакавалі два дапаможныя ваенныя судны ля заходняга ўзбярэжжа Францыі, адно з якіх атрымала цяжкія пашкоджанні.

У ноч на 5 красавіка вялікае злучэнне англійскіх бамбардыроўшчыкаў аднавіла атаку на ваенна-марскую базу Брэст (Францыя), дзе ўкрыліся германскія лінкоры «Шарнгорст» і «Гнейзенау». Некаторыя англійскія самалёты скінулі бомбы з невялікай вышыні. Бомбы вялікага калібра падалі наміж караблямі. Бамбардыроўцы падвергліся таксама нафтасховы і склады ў Брэсце. Другое злучэнне англійскіх бамбардыроўшчыкаў атакавала нафтасховы ў Ротэрдаме і прамысловыя аб'екты ў Рурскай вобласці.

***

На албанскім фронце адбываліся баі мясцовага характару. Грэчаскія войскі, як указвае камандаванне грэчаскай армії, занялі некаторыя ўмацаваныя пазіцыі праціўніка. Грэчаская пропітанкавая артылерыя адбіла атаку італьянскіх танкавых часцей. Італьянская авіяцыя, паводле паведамлення італьянскага камандавання, зрабіла налёт на судны, якія знаходзіліся ў парту Карфу, і бамбардыравала скапленні грэчаскіх войск.

Паводле даных грэчаскага міністэрства дзяржаўнай безапасныці, італьянскія самалёты бамбардыравалі горад Аргосталіон (востраў Кефалінія).

***

У Паўночнай Афрыцы італа-германскія войскі, пасля заняцця Бенгазі, згодна зводкі германскага камандавання, праследуюць англійскія войскі, адступаючыя к поўначы. Германскія самалёты бамбардыравалі калону мотамеханізаваных войск англічан у ваколіцах Селука (на поўдзень ад Бенгазі). Італьянская авіяцыя, гаворыцца ў італьянскай зводцы, зрабіла рапторўны налёт на паветраную базу Гераклiона (востраў Крыт).

Марскі аглядальнік агенцтва Рэйтэр паведамляе аб далейшых перакідках германскіх войск у Лівію. Мяркуюць, што большасць транспартных суднаў з германскімі войскамі вышла з порта Салерна на заходнім узбярэжжы Італіі і накіравалася вакол Сіцыліі ў тэрытарыяльныя воды Туніса. Адсюль яны атрымалі магчымасць, прасоўваючыся ўздоўж узбярэжжа, дасягнуць Трыполі.

Ва Ўсходняй Афрыцы англійскія войскі, наступаючыя на поўдзень ад Асмары, занялі абісінскі горад Адуа.

5 красавіка. (ТАСС).

Амерыканская нота Італіі

ВАШЫНГТОН, 4 красавіка. (ТАСС). Дзяржаўны сакратар ЗША Хэл аб'явіў, што ЗША ў ноце, адрасаванай італьянскаму паслу, патрабавалі неадкладнага адклікання марскога аташэ ў Вашынгтоне адмірала Лаіса. У ноце гаворыцца: «Я маю чэсць заявіць, што некаторыя факты і акалічнасці звярнулі ўвагу амерыканскага ўрада на сувязь марскога аташэ італьянскага каралеўскага пасольства адмірала Лаіса з дзеяннямі некаторых асоб, якія з'явіліся парушэннем закона ЗША. Прэзідэнт прышоў да высновы, што прабыванне адмірала Лаіса ў Вашынгтоне ў якасці марскога аташэ пасольства надалей нежадана для нашага ўрада. Таму прэзідэнт даручыў мне паведаміць ваша прэвасхадзіцельства аб тым, што адмірал Лаіс з'яўляецца для ўрада ЗША нежаданай персонай у якасці марскога аташэ італьянскага пасольства ў Вашынгтоне, і прэсіць ваш урад неадкладна адклікаць адмірала Лаіса з ЗША. Італьянскі ўрад, несумненна, зразумее, што ўрад ЗША, прымаючы пад увагу ізложаныя акалічнасці, не мае іншага выбару».

Вашынгтонскія карэспандэнты агенцтва Асошыэйтэд Прэс і Юнайтэд Прэс паведамляюць, што ўрад ЗША патрабаваў адклікання адмірала Лаіса на той падставе, што ён нібы меў дачыненне да актаў сабатажа на італьянскіх параходах, знаходзячыхся ў ЗША.

ЗША АДХІЛІЛІ ГЕРМАНСКІЯ І ІТАЛЬЯНСКІЯ ПРАТЭСТЫ

НЬЮ-ЙОРК, 4 красавіка (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Юнайтэд Прэс, урад ЗША адхіліў германскі і італьянскі пратэсты па поваду канфіскацыі параходаў гэтых краін у ЗША.

ГУТАРКА МАЦУОКА З ГІТЛЕРАМ

БЕРЛІН, 4 красавіка. (ТАСС). Як паведамляе германскае інфармацыйнае бюро, міністр замежных спраў Японіі Мацуока, які прыбыў сёння з Рыма ў Берлін, быў прынят Гітлерам у прысутнасці Рыбентропа.

Аб'яўленне Белграда, Загрэба і Любляны адкрытымі гарадамі

БЕЛГРАД, 4 красавіка. (ТАСС). Югаслаўскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: «Мы ўпаўнаважаны афіцыяльна апублікаваць наступнае: у ліку раду мер, прадыктаваных каралеўскаму ўраду сучаснай абстаноўкай, урад рашыў, што, калі наша дзяржава акажацца ў стане вайны, Белград, Загрэб і Любляны будуць аб'яўлены адкрытымі, неабароненымі гарадамі. У выпадку, калі мірныя намаганні, правадзімыя каралеўскім урадам, не прывядуць да жаданых рэзультатаў і ўзнікне вайна, каралеўскі ўрад паведаміць аб гэтым рашэнні звычайным парадкам усім зацікаўленым ваюючым дзяржавам».

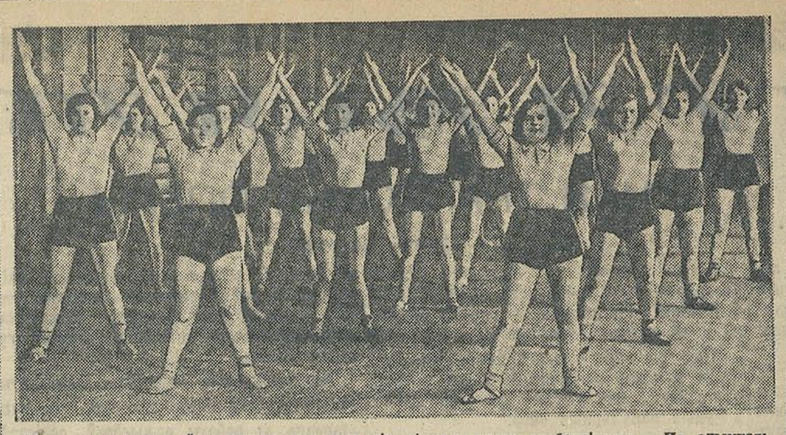

Сёння пачынаюцца ўсесаюзныя комсамольскія гімнастычныя спаборніцтвы. На здымках: злева — байцы і малодшыя камандзіры Н-скай часці ЗахАВА ў спартыўным зале акруговага Дома Чырвонай Арміі імені К. Е. Варашылава (Мінск) рыхтуюцца да спаборніцтваў. У цэнтры — курсанты рэспубліканскай школы шпераважатых на заняткох па гімнастыцы. Справа — заняткі па гімнастыцы ў абласным спартыўным зале гор. Бреста. Практыкаванне робіць вучань 5-й школы Жорж Зарэмба, які заняў першае месца ў гарадскіх гімнастычных спаборніцтвах.

Фото І. Ноя. (БЕЛТА), Б. Дынкіна і В. Лупейка. (БЕЛТА).

Сёння—першы дзень масавых спаборніцтваў па гімнастыцы

Гімнастыка з'яўляецца асноўным метадам фізкультурнага выхавання. Яна развівае сілу, лоўкасць і смеласць.

У першы дзень усесаюзных комсамольскіх гімнастычных спаборніцтваў—сотні і тысячы юнакоў і дзяўчат запоўняць гімнастычныя залы, клубы, аўдыторыі навучальных устаноў рэспублікі. Яны будуць спаборнічаць у практыкаваннях тыпу заралкі, а таксама па здачы норм на значок ГПА.

У Мінску ў першы дзень спаборніцтваў у іх прымуць удзел звыш 1000 юнакоў і дзяўчат, сярод іх каля 300 вучняў школ горада. Комсамольцы і несаюзная моладзь Кагановіцкага раёна правядуць спаборніцтва ў спартыўным зале клуба імені Сталіна, Сталінскага раёна — у Доме фізкультуры і Варашылаўскага раёна—у спартыўным зале ўсебеларускага стадыёна па Пушкінскай вуліцы. Апрача гэтага спаборніцтвы будуць праходзіць і ў асобных калектывах.

Спаборніцтвы будуць праводзіцца штодзённа ў вячэрнія гадзіны з тым, каб даць магчымасць кожнаму ўдзельнічаць у іх у свабодны ад работы і вучобы час.

Па папярэдніх даных на старт усесаюзных комсамольскіх спаборніцтваў па гімнастыцы па рэспубліцы выйдуць каля 100 тысяч чалавек.

Будучы зоапарк Мінска

Па прыкладу іншых буйных гарадоў Саюза Мінск будзе мець свой зоапарк. Ужо адведзен участак зямлі пад будаўніцтва. Ён будзе пабудаван у жывапісным мясцовасці ў раёне батанічнага сада і парка культуры і адпачынку і зойме плошчу ў 37 гектараў.

Урадам адпушчана 100 тысяч рублёў на праектна-вышукальныя работы. У бліжэйшыя дні Упраўленне запаведнікамі, зоапаркамі і зоасадамі пры СНК БССР заключыць дагавор з Белдзяржпраектам на выкананне вышукальных работ, эскізнага праекта і каштарысна-фінансавых разлікаў.

Ужо праводзіцца падрыхтоўка да ўкамплектавання зоапарка жывёлай. Для гэтай мэты ў гродненскім зоапарку гадуюцца бурыя мядзведзі, львы, барсукі, малпы і інш.

Будучы зоапарк пакажа ўсю багатую фауну БССР.

Вапна ў Сямяніцкім раёне

БРЭСТ. (Кар. «Звязды»). На тэрыторыі Аляксандраўскага сельсовета, Сямяніцкага раёна, выяўлены вялікія залежы глін, прыгодных для вырабу вапны.

Днямі райпромкамбінат зрабіў пробны абпал. Атрымана вапна высокай якасці. Зараз на базе гэтых залежаў райпромкамбінат прыступае да будаўніцтва вапнянага завода. Першую партыю прадукцыі намечана даць да дня міжнароднага пролетарскага свята—Першае мая.

Па старонках газет

Драматычны гурток Лельчыцкага дома соцыялістычнай культуры рэарганізован у раённы самадзейны тэатр. Сярод артыстаў 75-гадовы калгаснік сельскагаспадарчай арцелі «Чырвоны араты» Нікалай Жуковіч.

Тэатр рыхтуецца да лепшага абслугоўвання калгаснікаў на веснавой сяўбе і меліяратыўных работах. Будуць паказаны п'есы: «Наталка-палтаўка», «Без віны вінаватыя», «Барыс Гадуноў».

Пры тэатры стварацца харавы і танцавальны гурткі.

(«Па сталінскаму шляху»).

100 тысяч рублёў дзяржаўнай дапамогі выплаціў Нараўлянскі раённы аддзел фінансаў за першы квартал 1941 года 50 мацерам па многадзетнасці.

(«За большэвіцкія перамогі»).

Пры хаце-чытальні вёскі Ждановічы, Новагрудскага раёна, разгорнута палітмасавая работа. Арганізавана мопраўская арганізацыя, якая налічвае 140 членаў, а таксама выходзяць дзве насценныя газеты «Новае жыццё» і «Голас мопраўца».

(«Звязда»).

Сезонныя дзіцячыя яслі на час палявых работ адкрываюцца ў калгасах Віцебскага раёна. У Сялюцкім сельсавеце будуць адкрыты яслі на 160 дзяцей, у Шумнянскім—на 170 дзяцей. Усяго ў раёне будзе адкрыта яслей на 2100 дзяцей.

(«Калгасная трыбуна»).

ШАХМАТЫ

МАТ НА АПОШНЯЙ ГАРЫЗАНТАЛІ Ў ПАРТЫЯХ МАТЧ-ТУРНІРА ШАСЦІ

Тэма «Мат на апошняй гарызанталі» была тэмай пачатку нашага вучэбнага конкурса. Што яна актуальна, сведчыць ужо тое, што нават у турніры шасці мацнейшых шахматыстаў СССР, а, да рэчы кажучы, гэта значыць усяго свету, гэтая тэма сустрэлася два разы: у партыі Керэс—Батвінік і Смыслоў—Ліліенталь. Калі ў першай партыі гэты матыў быў толькі пабочным эпізодам, у другой ён паслужыў непасрэднай прычынай пройгрышу і расцэньваецца, як «зявок» Ліліенталя ў дэйтноце.

Партыя Керэс—Батвінік настолькі выдатная, праведзеная з такой жалезнай лагічнасцю і пераканаўчасцю, што мы яе прыводзім цалкам.

Абарона НІМЦОВІЧА

Белыя: Керэс	Чорныя: Батвінік.
1. d2—d4 Kg8—f6	4. Фd1—c2 d7—d5
2. c2—c4 e7—e6	5. c4: d5 e6: d5
3. Kb1—c3 Cf8—b4	6. Cc1 —g5 h7—h6

Гэтымі хадамі характарызуецца так званая «абарона Німцовіча» ў ферзевым гамбіце.

7. Cg5—h7 c7—c5 8. 0—0—0 . . .

Такое прадаўжэнне сустрэлася ў партыі Мікенас — Батвінік у XII шахматным чэмпіянаце. Гэты ход з'явіўся навінкай, і Батвінік не змог адразу за дошкай яе абвергнуць; Ён сыграў 0—0 і атрымаў горшую партыю, якую ў далейшым нават прайграў. Аднак, калі Батвінік у другі раз пайшоў на гэты варынт, — Керэсу трэба было добра падумаць, каб адзажыцца на прымяненне гэтага ходу, бо зусім зразумела, што Батвінік не пайшоў-бы на такое прадаўжэнне, не маючы «ў запасе» абвяржэння. Ход 8. 0—0—0 трэба лічыць памылкай! Далейшая ігра Батвінніка бліскуча гэта паказвае.

8. . . . Cb5: c3! 13. e2—e3 Ла8—c8!
9. Фc2 : c3 g7—g5! 14. Cf1—d3 Фd8—d7!
10. Ch4—g3 c5 : d4 15. Kpc1—b1 Cf5 : d3
11. Фc3 : d4 Kb8—c6 16. Лd1 : d3 Фd7—f5!
12. Фd4—a4 Cc1—f5!

Здзіўляе лагічнасць атакі на дрэнную пазіцыю караля, атакі, якая не дае ніводнага тэмпу для абароны. Калі-б Керэс мог вывесці свайго каня — магчыма ў яго паязіліся-б шансы на выратаванне з-за прасунутых пешак чорных на каралеўскім флангу.

17. e3—e4 Kf6 : e4 19. Лd3—d1 . . .
18. Kpb1—a1 0—0 (гл. дыяграму):

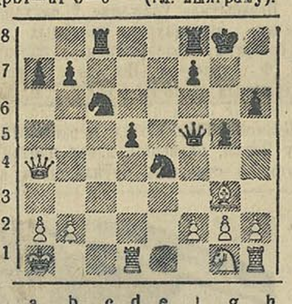

19. . . b7—b5!! 20. Фa4 : b5 Kc6—d4!

А вось і тэма мата на апошняй гарызанталі: каня браць нельга, а між іншым коні працуюць, як будзёнаўская кавалерыя!

21. Фb5—d3 Kd4—c2+ 22. Kpa1—b1 Kc2—b4!! Белыя здаліся. Ферзь павінен адыйсці, пасля чаго Ke4—d2+ + 1 : b5 — c : X!! — выключна пераканаўчае абвяржэнне азартнага восьмага ходу белых і вельмі рэдкі выпадак, калі ў партыі гросмейстараў атрымаўся мат на 24 ходу!

У партыі Смыслоў—Ліліенталь апошні ў цэйтноце імкнуўся да размену і спрашчэння пазіцыі, зрабіў ход ладдзёй на e8, пасля чаго атрымалася пазіцыя:

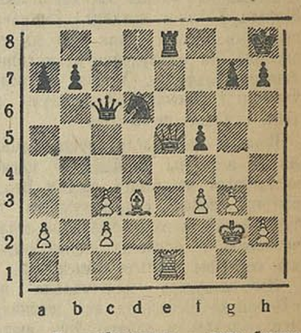

Па простай арыфметыцы — гэта безапасна. Браць ладдзю нельга! Але шахматы — больш складаная ігра: 1. Фe5 : d6 — і ферзя нельга браць, як нельга браць і ладдзі белых з-за мата на апошняй гарызанталі ў самым простым «дзіцячым» яго выглядзе. Ліліенталь адразу здаўся.

***

У шахматным аддзеле за 23 сакавіка ў дыяграме дапушчана памылка — на a5 павінен стаяць чорны, а не белы слон, у сувязі з чым тэрмін адсылкі рашэнняў адпаведна адкладваецца.

СУСТРЭЧА ШАХМАТЫСТАЎ БЕЛАРУСІ І ЛІТВЫ

13 і 14 красавіка ў Мінску ў памяшканні ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга інстытута фізкультуры адбудзецца сустрэча шахматных каманд Літоўскай і Беларускай ССР.

Ігра будзе праводзіцца па 10 дошках. На першай дошцы сустрэнуцца чэмпіёны рэспублік майстар Верасаў і Вістанецкіс. На другой дошцы іграюць майстар Сіліч (Віцебск) і ўдзельнік XII Усесаюзнага шахматнага турніра ў Маскве майстар Мікенас. Выкладчык Магілеўскага пед[illegible]гічнага інстытута тав. Сташэўскі сустрэнецца з неаднаразовым чэмпіёнам Літвы, удзельнікам міжнародных турніраў Вайтонісам і т. д. (БЕЛТА).

Адказны рэдактар
М. К. АСТАПЕНКА.

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ФІЛАРМОНІЯ

6 красавіка — КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛА (рог. вул. Карла Маркса і Урыцкага, 21/13) — 6 красавіка

КАНЦЭРТ

Салістка Дзяржаўнага Акадэмічнага ордэна Леніна Вялікага тэатра оперы і балета Саюза ССР, ЛАУРЭАТ СТАЛІНСКАЙ ПРЭМІІ

Наталія ШПІЛЕР

З УДЗЕЛАМ: лаўрэата Усесаюзнага конкурса музыкантаў-выканаўцаў С. КНУШЭВІЦКАГА (віяланчэль), канцэртмейстара Дзяржаўнага Акадэмічнага ордэна Леніна Вялікага тэатра оперы і балета Саюза ССР С. СТУЧЭЎСКАГА (раяль).

Пачатак у 8 гадзін вечара. Каса адкрыта з 12 да 3 і з 5 да 8 г. вечара.

АКРУГОВЫ ТЭАТР ЧЫРВОНАЙ АРМІІ ЗахАВА.

ГАСТРОЛІ ДЗЯРЖАЎНАГА ТЭАТРА МУЗЫКАЛЬНАЙ КАМЕДЫІ БССР

Пачатак у 8 гадзін вечара. Каса адкрыта з 2 да 9 г. веч.

12, 13 і 14 красавіка — Муз. Э. Кальмана.

БАЯДЭРА

аперэта ў 3 дзеях.

Дзяржаўны ордэна Леніна Вялікі тэатр оперы і балета БССР 6 красавіка ТРЫЛЬБІ. Пачатак у 8 г. веч. Бліжэйшая прэмера КАЗКІ ГОФМАНА

Першы Беларускі Дзяржаўны ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга драматычны тэатр 6 красавіка ДУРА ДЛЯ ІНШЫХ, РАЗУМНАЯ ДЛЯ СЯБЕ. Пачатак у 8 г. веч.

Дзяржаўны яўрэйскі тэатр БССР 6 і 7 красавіка «КОЛДУНЬЯ». Пачатак у 8 г. веч. Гэтымі днямі прэмера ЗАКАЛДАВАНЫ КРАВЕЦ

ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ЛЕНІНА ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА БССР

12 красавіка — прэмера.

БАЛЕТ

ДОН-КІХОТ

Білеты са штампам 6 красавіка сапраўдны на 12 красавіка.

АКРУГОВЫ ТЭАТР ЧЫРВОНАЙ АРМІІ ЗахАВА

Пачатак у 9 гадзін вечара. Білеты ў касе тэатра з 2 да 9 гадзін вечара.

6 КРАСАВІКА

канцэрт ансамбля песні і танца

ЗАХОДНЯЙ АСОБАЙ ВАЕННАЙ АКРУГІ

Мастацкі кіраўнік ордэнаносец А. Ф. УСАЧОЎ.

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ФІЛАРМОНІЯ

КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛА (рог вул. Карла Маркса і Урыцкага, 21/13, тэл. 22-755)

6 красавіка — ВЯЛІКІ КАНЦЭРТ для школьнікаў

У ПРАГРАМЕ: ПУШКІН У МУЗЫЦЫ

Удзельнічаюць: сімфанічны аркестр. Дырыжор К. А. СІМЕОНАЎ. Засл. арт. БССР В. Ф. ЛАПІН. Саліст дзярж. ордэна Леніна Вялікага тэатра оперы і балета БССР В. П. ТАЛАНКІН. Артыстка З. І. БРАВАРСКАЯ.

Пачатак у 2 гадзіны дня. Каса адкрыта з 12 г. дня. Білеты ад 1 да 4 руб.

7 красавіка СІМФАНІЧНЫ КАНЦЭРТ

У праграме: Франк — сімфонія э-мінор. Шапен — Канцэрт ф-моль для ф-на з аркестрам. Дырыжор І. А. МУСІН. Саліст -лаўрэат міжнароднага конкурса піяністаў ім. Шапена Галіна КАЛМАНОВІЧ (Вільнюс).

АНОНС! З 8 красавіка — гастролі Маскоўскага ансамбля БАЛЕТНАЙ МІНІЯТУРЫ.

Кінотэатр «Чырвоная зорка» МАЙСКАЯ НОЧ

Кінотэатр «Родина» «ЗЛАТЫЕ ГОРЫ»

Кінотэатр «Інтэрнацыянал» ТРАКТАРЫСТЫ

Дзіцячы кінотэатр Дзённыя сеансы ВЫПАДАК У ВУЛКАНЕ. Вячэрнія сеансы для дарослых МУЗЫКАЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ

Кінотэатр «Навіны дня» (б. «Спартак»). Гісторыка-геаграфічны фільм «МОСКВА»

КОР І БАРАЦЬБА З ЁЮ

Выражце і захавайце

Многія лічаць кор лёгкім захворваннем. А між тым у дарэволюцыйнай Расіі ад коры памірала дзяцей больш, чым ад скарлатыны і дыфтэрыі, разам узятых. Так, у 1890 г. у Пецярбургу памірала ад коры 20 чалавек з кожных 100 захварэўшых.

Пры совецкай уладзе, праявіўшай вялікія клопаты аб дзіцяці, барацьба з кор'ю стала вялікай дзяржаўнай задачай.

У рэзультаце праведзеных у Совецкім Саюзе мерапрыемстваў, удалося дабіцца значнага зніжэння смяротнасці дзяцей ад коры.

Аднак можна дасягнуць значна большых рэзультатаў, калі будуць канчаткова ажыты забабоны, звязаныя з кор'ю. Ёсць яшчэ нямала бацькоў, якія адносяцца да захворвання корю як да чагосьці неміучага, і лічаць, што кор не з'яўляецца небяспечнай хваробай для дзіцяці. Гэта шкодны погляд.

Кор—хвароба небяспечная

І ЧЫМ МАЛАДЗЕЙ ДЗІЦЯ, ТЫМ ГЭТА НЕБЯСПЕКА БОЛЬШАЯ. Адным з цяжкіх ускладненняў коры з'яўляецца запаленне лёгкіх, ад якога памірае нямала дзяцей. Відома таксама, што дзеці, якія перанеслі кор здавалася-б і лёгка, надоўга астаюцца слабымі і схільнымі да іншых захворванняў (туберкулёз, грып, дыфтэрыя, дызентэрыя, гнойныя захворванні скуры і т. д.).

Ранейшыя захворванні, даўно заглохшыя, пад уплывам коры даюць новую ўспышку. Гэта датычыць перш за ўсё туберкулёза і маляры.

Кор—вельмі заразная хвароба

Крыніцай заражэння з'яўляецца хворы, прычым для заражэння не абавязкова непасрэднае прабыванне здаровага дзіцяці з хворым. Дастаткова здаровому дзіцяці некаторы час пабыць у адным памяшканні з хворым, каб і яно захварэла кор'ю.

ВЯЛІКАЯ НЕБЯСПЕКА ЗАРАЖЭННЯ КОР'Ю НАГРАЖАЕ ЯСЕЛЬНЫМ ДЗЕЦЯМ, КАЛІ МАЦІ ПРЫНОСІЦЬ У ЯСЛІ ДЗІЦЯ, ХВОРАЕ КОР'Ю.

Хвароба праяўляецца не адразу, а толькі на 10—21 дзень пасля сустрэчы з хворым. Пачынаецца яна з павышэння тэмпературы, насмарка, кашля і пачырванення вачэй, а затым праз 3—4 дні праяўляецца высыпка: спачатку на твары, потым на целе і, нарашце, на ножках.

АД ХВОРАГА КОР'Ю МОЖНА ЗАРАЗІЦЦА ЎЖО ПРЫ ПЕРШЫХ, ЯШЧЭ МАЛА ПРЫКМЕТНЫХ ПРЫЗНАКАХ ХВАРОБЫ, А ТАКСАМА Ў ЧАСЕ ЗАХВОРВАННЯ І НА ПРАЦЯГУ 5 ДЗЁН ПАСЛЯ ПАЯЎЛЕННЯ ВЫСЫПКІ.

Першая ўмова паспяховай барацьбы з кор'ю—спецрагчы здаровае дзіця ад сустрэчы з хворым. Гэта магчыма ў тым выпадку, калі хворых кор'ю дзяцей аддзяляюць ад здаровых. Але гэтага недастаткова. Дзеці нехварэўшыя кор'ю, знаходзячыяся ў кватэры, дзе ёсць хворы гэтай хваробай, могуць заразіцца, калі не будуць прыняты папераджальныя меры. **КАЛІ ГЭТЫЯ ДЗЕЦІ НАВЕДВАЮЦЬ ДЗІЦЯЧУЮ ЎСТАНОВУ І ШКОЛУ, ТО ЗАНОСЯЦЬ КОР І ТУДЫ.** Таму ні ў якім разе нельга дапускаць, каб дзеці з тых кватэр, дзе ёсць выпадкі захворвання кор'ю, наведвалі дзіцячыя ўстановы і школу.

Паведамляць дзіцячыя ўстановы і школы, якія наведваюць дзеці той кватэры, дзе выяўлен хворы корю, абавязан урач. Аднак і самі грамадзяне павінны дапамагчы ў своечасовай сігналізацыі аб кожным захворванні корю. Маці, прыводзячы сваё дзіця ў яслі, павінна паведаміць аб усіх захварэўшых у кватэры, каб ясельны ўрач мог зрабіць абследванне і распазнаць захворванне.

Такім чынам, калі кожнаму раптам захварэўшаму дзіцяці аказваецца лячэбная дапамога на даму, калі своечасова робіцца сігналізацыя, калі насельніцтва, будзе салідэйнічаць гэтаму, то захворванне кор'ю рэзка знізіцца, і нашы дзіцячыя ўстановы будуць абаронены ад заносу туды коры.

У ВЫПАДКАХ-ЖА ПАЯЎЛЕННЯ ЗАХВОРВАННЯЎ КОР'Ю Ў ДЗІЦЯЧЫХ УСТАНОВАХ І КВАТЭРАХ, УСІМ ДЗЕЦЯМ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗІЛІСЯ ТАДЫ Ў ГЭТЫХ УСТАНОВАХ І КВАТЭРАХ, ПАВІННЫ БЫЦЬ ЗРОБЛЕНЫ ПРОЦІКОРАВЫЯ ПРЫШЧЭПКІ.

Процікоравыя прышчэпкі ўвайшлі ў практыку совецкіх медыцынскіх устаноў больш 10 год назад. Для процікоравых прышчэпак служыць сываратка, прыгатаваная з крыві перахварэўшых кор'ю людзей. Перанёсшыя кор астаюцца неўспрымальнымі да яе на ўсё жыццё. Калі сываратку крыві такога чалавека ўпырснуць дзіцяці ў першыя 6 дзён пасля сустрэчы яго з коравым хворым, то ён не захварэе кор'ю, а калі і захварэе, то пераніясе кор лёгка.

Дзіцяці, якім зроблена прышчэпка коры, захворвае ад 14 да 23 проц., тады як без прышчэпкі захворвае 95 проц. дзяцей. Устаноўлена таксама, што сярод дзяцей з прышчэпкай, захварэўшых кор'ю, памірае ў 10 раз менш, чым сярод захварэўшых без прышчэпкі.

Чым раней зроблены прышчэпкі, тым рэзультаты лепш

ТАМУ ТРЭБА ІМКНУЦЦА РАБІЦЬ ДЗІЦЯЦІ ПРЫШЧЭПКІ НЕ ПАЗНЕЙ 6 ДНЯ ПАСЛЯ ЯГО СУСТРЭЧЫ З ХВОРЫМ.

Дзецям хілым, вельмі маленькім або хварэючым якой-небудзь хваробай неабходна тэрмінова рабіць прышчэпкі, бо ў выпадку заражэння кор'ю хвароба ў іх будзе асабліва цяжкай і можа прывесці да смерці.

Процікоравыя прышчэпкі не даюць непрыемных вынікаў, проціпаказанняў да іх правядзення няма.

Кроў усякага здаровага чалавека, перанёсшага кор, прыгодна для прыгатавання процікоравай сываткі.

Галоўнай крыніцай для прыгатавання сываткі служыць кроў бацькоў, якую яны добраахвотна даюць пры накіраванні свайго дзіцяці ў яслі, бальніцы. Для атрымання сываткі аднаму дзіцяці неабходна 100 куб. сантыметраў крыві. Узяцце такой колькасці крыві не можа пашкодзіць здаровому чалавеку — арганізм зараз-жа папоўніць гэту кроў. Апрача бацькоў і сваякоў кроў можа быць узята і ў іншых здаровых людзей, жадаючых даць сваю кроў, каб засцерагчы маленькіх дзяцей ад небяспекі захворвання корю.

Кор—адно з тых захворванняў, у барацьбе з якім у нашай краіне мы дастаткова ўзброены, і калі кор сярод прычын дзіцячай смяротнасці ўсё яшчэ займае значнае месца, то толькі таму, што неабходнасць барацьбы з ёю не ўсвядомлена да канца ўсім насельніцтвам. Трэба з гэтым пакончыць. Свядомыя, культурныя адносіны бацькоў і выхавацеляў, выкананне неабходных мер барацьбы з корю дапамогуць захаваць жыццё і здароўе нашых дзяцей.

АДДЗЕЛ САНІТАРНАЙ АСВЕТЫ НК АХОВЫ ЗДАРОЎЯ БССР.

Выражце і захавайце

ПРАГРАМЫ РАДЫЕПЕРАДАЧ

7 КРАСАВІКА, ПАНЯДЗЕЛАК

Ст. РВ-10

00.07—Эстрадны канцэрт. 11.00—Навукова-асветная перадача: «Адкуль бярэцца запасы энергіі на зямлі». 17.05—Перадача для піянераў і школьнікаў Г. Мдзівані — «Законны сын». 17.20—Канцэрт для дзяцей — Майстры мастацтва ля мікрафона. 18.00—Перадача на яўрэйскай мове. — Нарыс «Гусараўцы» (аб асушцы балот). 18.15—Канцэрт яўрэйскай песні. 19.30—Музыкальная перадача — «Руская песня ў камернай творчасці кампазітараў XVIII века». 20.15—Лекцыя ў дапамогу вывучаючым марксізм-ленінізм: «Барацьба таварыша Сталіна за стварэнне большэвіцкіх арганізацый у Закаўказзі». 21.05—Літаратурная перадача. Нікалай Асеў — «Маякоўскій начинается». 21.35—Сімфанічны канцэрт з твораў Чайкоўскага. У праграме: 4-я сімфонія, «Франчэска да-Рымині», вакальныя творы.

Ст. РВ-95

18.15—Перадача: «Гатовы да выезду ў поле» (выступленне старшынь калгасаў і брыгадзіраў). 18.30—Канцэрт-гутарка ў дапамогу музыкальнай самадзейнасці — «Мазурка Шапена». 21.05—Літаратурная перадача на польскай мове. Урыўкі з рамана Фадзеева — «Разгром». 21.35—Літаратурная перадача: «Сталінскі лаўрэат Кандрат Крапіва». 22.45—Канцэрт.

8 КРАСАВІКА, АЎТОРАК

Ст. РВ-10

00.07—1. Літ. муз. перадача — лірыка Пушкіна. 2. Канцэрт лёгкай музыкі. 10.00—Перадача для дзяцей — «Жыццё школы». 10.10—Перадача для дашкольнікаў. Інсцэніраванае апавяданне Біанкі — «Мышонак Рабінзон». 17.05—Перадача для піянераў і ст. школьнікаў. Урывак з аповесці Паслядовіча — «Магістральны канал». 17.45—Літаратурная перадача. Вершы Калачынскага 18.15—Канцэрт папулярнай музыкі. 19.30 — Камерны канцэрт. 20.15—Лекцыя ў дапамогу вывучаючым марксізм-ленінізм: «Партыя большэвікоў у барацьбе за дыктатуру пролетарыята» (лекцыя 6-я для нізавога звяна). 21.05—Муз. Літ. перадача — «Таджыкістан». 21.45—Пісьменнік Сяргеў-Ценскі ля мікрафона. 22.15—Эстрадны канцэрт.

Ст. РВ-95

17.30—Гутарка на польскай мове: «Роля соцыялістычнага спаборніцтва на вытворчасці». 18.15—Канцэрт беларускай народнай музыкі. 21.05—Літаратурная перадача на польскай мове. Лео Кіачэлі — «Гвадзі Бігва». 21.45—Канцэрт з твораў рускіх кампазітараў.

9 КРАСАВІКА, СЕРАДА

Ст. РВ-10

00.07—Вечар аперэтачнай музыкі і танцаў народаў СССР. 11.00—Лекцыя ў дапамогу вывучаючым марксізм-ленінізм: «Барацьба таварыша Сталіна за стварэнне большэвіцкіх арганізацый у Закаўказзі». 17.05—Канцэрт-гутарка для дзяцей. 18.00—Літаратурная перадача. Вершы Янкі Купалы ў перакладзе на яўрэйскую мову. 18.15—Рускія народныя песні. 19.30—Канцэрт-гутарка: «Развіццё заходне-еўрапейскага рамана». 20.00—Гутарка: «Асушка балот — справа ўсяго калгаснага сялянства». 20.15—Перадача: «Пранядзем веснавую сяўбу на высокім ўзроўні». 20.30—Сімфанічны канцэрт з твораў совецкіх кампазітараў. 21.45—Канцэрт папулярнай музыкі.

Ст. РВ-95

17.30—Перадача для дзяцей — «Жыццё школы». 18.15—Выступленне загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі райкома КП(б)Б: «За канкрэтную дзейсную агітацыю на вытворчасці». 18.30—Ўрыўкі з опер Дзяржынскага. 19.30—Канцэрт. Паказ дырыжорскага майстэрства — Артур Тосканіні.

У1911. Друкарня газеты «Звязда». Кр., Ш., Ш.